

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Analýza čerpání finanční prostředků z vybraných programů EU a EHP/Norsko

Analysis of Financial Sources Utilization from Selected EU and EEA/Norway
Programmes

Student: Bc. Martin Koval

Vedoucí diplomové práce: Ing. Iva Honová

Ostrava 2009

Místopřísežné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracoval samostatně.

V Ostravě,

Bc. Martin Koval

Poděkování

Touto cestou bych rád poděkoval paní Ing. Ivě Honové za odborné rady, pomoc a vedení, které mi poskytla v průběhu vypracování této diplomové práce.

Obsah

Úvod	1
1 Teoretické zázemí grantového čerpání z vybraných programů EU a EHP/Norsko	3
1.1 Komunitární programy.....	3
1.1.1 Základní charakteristika Komunitárních programů	3
1.1.2 Program celoživotního vzdělávání	7
1.1.2.1 Cíle Programu celoživotního vzdělávání	8
1.1.2.2 Struktura Programu celoživotního vzdělávání	9
1.1.2.3 Teoretická implementace Programu celoživotního vzdělávání.....	10
1.2 Finanční mechanismus EHP/Norsko.....	14
1.2.1 Základní charakteristika Finančního mechanismu EHP/Norsko.....	14
1.2.2 Fond pro podporu spolupráce škol.....	19
1.2.2.1 Cíle a Struktura Fondu pro podporu spolupráce škol	20
1.2.2.2 Teoretická implementace Fondu pro podporu spolupráce škol	21
2 Aplikace a řízení vybraných programů EU a EHP/Norsko v praxi	24
2.1 Aplikace a řízení Programu celoživotního vzdělávání v praxi.....	25
2.1.1 Aplikace struktury, metodických pokynů a finanční redistribuce do praxe.....	25
2.1.2 Formulář projektové žádosti	27
2.1.3 Hodnocení projektových žádostí	29
2.1.4 Uzavírání smluv v rámci schválených projektů.....	31
2.1.5 Období realizace projektu a uznatelnosti nákladů.....	32
2.1.6 Průběžná a závěrečná hodnotící zpráva.....	33
2.2 Aplikace a řízení Fondu pro podporu spolupráce škol	38
2.2.1 Aplikace struktury, metodických pokynů a finanční redistribuce do praxe.....	38
2.2.2 Projektová žádost.....	40
2.2.3 Hodnocení aplikačních forem.....	41
2.2.4 Uzavírání smluv v rámci schválených projektů.....	43
2.2.5 Období realizace projektu a uznatelnosti nákladů.....	44
2.2.6 Průběžná a závěrečná hodnotící zpráva.....	45
3 Komparace funkčnosti a možností čerpání finančních prostředků z vybraných programů EU a EHP/Norsko	48
3.1 Přístup členských států EU a EHP k finančním zdrojům z Programu celoživotního vzdělávání a Finančního mechanismu EHP/Norsko.....	48
3.2 Soulad Programu celoživotního vzdělávání a Fondu pro podporu spolupráce škol.....	52
3.3 Klíčové rozdíly v implementaci Programu celoživotního vzdělávání a Fondu pro podporu spolupráce škol	55
Závěr	58
Seznam použité literatury.....	60
Seznam použitých zkratk.....	62

ÚVOD

V historii českého státu můžeme zaznamenat řadu rozličných zlomů, které ve větší či menší míře ovlivnily budoucí směřování a formování postavení této malé středoevropské země v rámci integračních a globalizačních tendencí. V souvislosti se slovním spojením „osudové okamžiky“ se valné většině obyvatel vybaví léta končící převážně číslicí osm. Málokdo si však mezi tyto klíčové roky zařadí také ten nesoucí označení 2004. Rok, kdy se Česká republika stala oficiálním a plnohodnotným členem Evropské unie, která pro ni po dlouhou dobu představovala nejen obrovskou výzvu, ale zároveň symbol demokracie, svobody, spolupráce a nových příležitostí.

Pro určitou skupinu lidí, která je mnohdy označována jako „euroskeptici“, představují Evropská společenství pouze byrokratickou mašinerii, jež může značným způsobem ohrozit svrchovanost dříve svobodného státu a pokouší se všemožnými způsoby řídit a omezovat již tak složitý život obyvatel Evropy. Na druhé straně stojí lidé, kteří myšlenku jednotné Evropy podporují a jsou zcela nakloněni jejím principům a mechanismům fungování. Zdálo by se, že tyto dvě skupiny nemohou nikdy najít společnou řeč. Proto je velmi zajímavé, jak současná ekonomická recese dokázala, alespoň částečně, oba tábory sblížit a naladit na podobnou vlnu. I přes to, že stále dochází k otevřeným názorovým střetům v základních otázkách fungování samotné Evropské unie, poměrně překvapivě dochází ke konsenzu v oblasti dotačních titulů poskytovaných z její strany. Dle odborné veřejnosti by totiž právě finance plynoucí z EU a přerozdělované prostřednictvím různorodých programů mohly představovat záchranu pro mnoho nejen podnikatelských subjektů.

Představa dotačních titulů reprezentuje pro velkou část lidí žijících v České republice výhradně médii velmi zprofanované Strukturální fondy, které se obyvatelům snaží v současném programovacím období dostat pod kůži s více či méně pravdivými slogany typu: „Nikdy nebylo jednodušší získat peníze z EU“. Do určité míry je takovéto promotion přínosem, ale lze ve Strukturálních fondech nalézt opravdu jediný zdroj financí plynoucích z Bruselu? A co další možnosti financování projektových záměrů, které nelze umístit do některého z Operačních programů - neexistuje i zde nějaká příležitost na získání grantu?

Závěrečnou a pro mnoho zainteresovaných subjektů nejvíce zásadní otázkou je skutečnost, zda jsou teoretické metodiky jednotlivých programů a grantových možností striktně dodržovány a aplikovány také v praxi.

Hlavním cílem této diplomové práce je analýza současných možností čerpání finančních prostředků z vybraných Komunitárních programů a grantů Finančního mechanismu EHP/Norsko. Tohoto cíle bude dosaženo za pomoci sumarizace a evaluace relevantních dat a údajů souvisejících s danou problematikou. Mimo jiné dojde ke komparaci teoretického zázemí a praktické aplikace u obou dotačních titulů, což umožňují dlouholeté zkušenosti autora získané v průběhu jeho praktického působení v této oblasti. Primárním výstupem diplomové práce bude srovnání řízení a implementace Komunitárních programů a Finančního mechanismu EHP/Norsko v praxi.

První kapitola nazvaná „Teoretické zázemí grantového čerpání z vybraných programů EU a EHP/Norsko“ má za úkol poskytnout nezbytná data a údaje o obou dotačních titulech. Budou zde uvedeny teoretické informace vyplývající z oficiálních metodik týkajících se vybraných programů – definice, historie, objemy alokovaných částek určených k čerpání, stejně jako nastínění jejich systému členění a strukturalizace.

Druhá kapitola, která se jmenuje „Aplikace a řízení vybraných programů EU a EHP/Norsko v praxi“ bude mít za úkol oprostít se od svazujících metodik a postavit teoretické informace nastíněné v první kapitole do světla skutečného fungování a implementace obou finančních mechanismů v praxi. V této části diplomové práce bude pozornost věnována zejména komparaci disparit, které se vyskytují mezi teoretickou a praktickou rovinou implementace obou dotačních titulů.

V závěrečné části nesoucí název „Komparace funkčnosti a možností čerpání finančních prostředků z vybraných programů EU a EHP/Norsko“ bude provedena finální komparace „příležitostí a nákladů“ obou dotačních titulů, respektive toho, co mohou případným zájemcům nabídnout a za jakých teoretických, potažmo praktických podmínek.

1 TEORETICKÉ ZÁZEMÍ GRANTOVÉHO ČERPÁNÍ Z VYBRANÝCH PROGRAMŮ EU A EHP/NORSKO

1.1 Komunitární programy

1.1.1 Základní charakteristika Komunitárních programů

Komunitární programy, nebo také Programy Společenství, zastupují poměrně složitý systém dotačních titulů, jejichž cílem je financování specifických projektů z různorodých oblastí. Ihned na začátku je nutné podotknout, že pokrytí těchto Komunitárních programů je natolik široké, že není v rozsahových možnostech této diplomové práce podrobně definovat a specifikovat komplexně všechny programy spadající do dané kategorie.

Termín „Komunitární programy“ představuje určitý soubor integrovaných opatření, který je přijat Evropskými společenstvími za účelem podpory a posílení spolupráce mezi členskými státy po dobu jednoho programovacího období, a to v různorodých specifických oblastech spojených s politikami Společenství¹. Zpočátku byly tyto programy principiálně určeny výhradně pro členské státy EU, avšak postupem času byly možnosti čerpání rozšířeny také na členy Evropského hospodářského prostoru, přistupující a kandidátské země. Příjemci grantů z těchto programů nemohou být účastníci ze 3. zemích a nečlenských států EU (vyjma států uvedených výše). Finanční zdroje jsou alokovány ze Všeobecného rozpočtu Evropské unie, přičemž hlavní podmínkou pro obdržení finanční podpory je zaplacení odpovídajícího ročního příspěvku.²

Prvním Komunitárním programem byla „Smlouva zakládající Společenství pro atomovou energii – Studie fúze - 1958-1962“, jež pokrývala období pěti let (01/01/1958 – 31/12/1962). Jejím hlavním cílem bylo přispět ke zvyšování životního standardu obyvatel členských států a budovat vzájemné vztahy s ostatními zeměmi prostřednictvím vytváření podmínek nezbytných pro rychlý rozvoj a růst nukleárního průmyslu. V počátcích se obecně programy Společenství zaměřovaly zejména na oblasti nukleární bezpečnosti, nukleárního průmyslu a ochrany životního prostředí. Avšak díky rozšiřování

¹ Zdroj: TANRITANIR, Nuray. European Community Programmes and Agencies [online]. 2002, January [cit. 2009-02-11]. Dostupný z WWW:<<http://ekutup.dpt.gov.tr/ab/program.pdf>>. Únor 2009.

² Zdroj: <http://www.2007-2013.eu/community.php>, únor 2009.

působnosti EU se začal zvětšovat také rozsah pokrytí těmito programy a v současné době již můžeme získat granty na projekty týkající se výzkumu, školství, odborného vzdělávání, mládeže, kultury, životního prostředí, zemědělství, regionálního rozvoje, audio-vizualizace, energetiky, sociálních politik, zdravotnictví, informačních technologií, daní, malých a středních firem, telekomunikací, stejně jako technologických a biotechnologických záležitostí.³

V současném programovacím období 2007 – 2013 je počet aktivních programů dvacet dva.⁴

Tabulka 1.1: Přehled Komunitárních programů v programovacím období 2007-2013

Název programu	Finanční alokace v mil. €
Civil Protection Financial Instrument	€ 189,80
Customs 2013	€ 323,80
eContentplus programme	€ 149,00
Erasmus Mundus	€ 230,00
Seventh Framework Programme - FP7	€ 50 521,00
Interoperable Delivery of European eGovernment Services to public Administrations, Businesses and Citizens (IDABC)	€ 148,70
LIFE+ (Financial Instrument for the Environment)	€ 2 143,00
Media 2007	€ 755,00
Public Health Programme	€ 321,50
Security and Safeguarding Liberties	€ 745,00
Youth in Action	€ 885,00
Competitiveness and Innovation Framework Programme	€ 3 621,00
Consumer programme	€ 156,80
Culture 2007 Programme	€ 400,00
Europe for Citizens	€ 215,00
Fiscalis 2013	€ 156,90
Fundamental Rights and Justice	€ 543,00
Integrated Action Programme in Lifelong Learning	€ 6 970,00
Marco Polo II	€ 400,00
Progress	€ 743,25
Safer Internet Plus	€ 45,00
Solidarity and Management of Migration Flows	€ 5 866,00

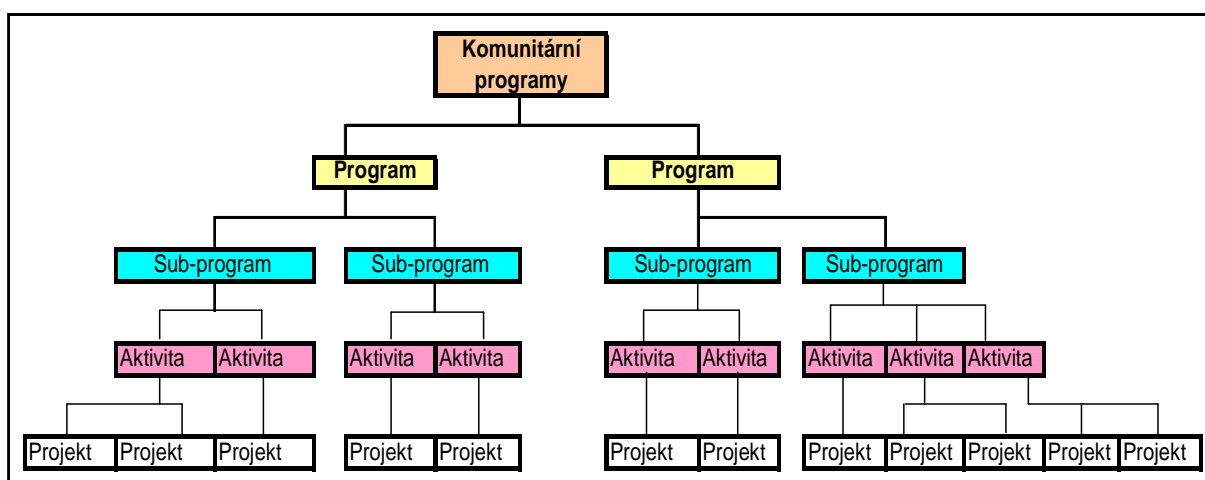
Zdroj: <http://www.2007-2013.eu/community.php>, prosinec 2008. Vlastní úprava.

³ Zdroj: TANRITANIR, Nuray. European Community Programmes and Agencies [online]. 2002, January [cit. 2009-02-11]. Dostupný z WWW:<<http://ekutup.dpt.gov.tr/ab/program.pdf>>. Únor 2009.

⁴ Zdroj: <http://www.2007-2013.eu/community.php>, únor 2009.

Ty se však dále dělí do takzvaných sub-programů, jež jsou členěny ještě na jednotlivé aktivity, čímž se samozřejmě znatelně navyšuje počet dotačních možností. V důsledku tedy můžeme zaznamenat řádově stovky odlišných „škatulek“, v rámci nichž mohou být podávány žádosti o financování jednotlivých projektových návrhů. Zjednodušené schéma systému uspořádání Komunitárních programů je naznačeno v obr. 1.1: „Zjednodušená struktura systému Komunitárních programů“.

Obr. 1.1: Zjednodušená struktura systému Komunitárních programů

Zdroj: Vlastní koncepce i úprava.

Výše zmíněná struktura však pro přehlednost naprosto upouští od příslušnosti k administrativním a řídicím orgánům, k nimž jsou jednotlivé programy, sub-programy, aktivity a projekty přiřazeny. Důvodem je poměrně komplikovaná koncepce, která je typická svou úzkou provázaností, delegací kontroly a přenášením zodpovědnosti napříč sub-programy a aktivitami.

Celý systém Komunitárních programů je primárně zaštitěn Evropskou komisí, jež má hlavní úlohu při vytváření individuálních programů a jejich obsahů. To však neznamená, že v této oblasti má pravomoc výhradní. I když jsou rámcové metodiky a pokyny zpracovávány právě na této úrovni, do rozhodování o strategických prioritních osách a podporovaných oblastech mohou vstupovat také jednotlivé členské státy prostřednictvím Národních agentur (či jiných zplnomocněných institucí). Tento postup je uplatňován především u decentralizovaných akcí⁵, u nichž je dopad očekáván primárně na území

⁵ Centralizované akce jsou řízeny a administrovány jednotně z Bruselu. Decentralizované akce jsou řízeny a administrovány na národních úrovních jednotlivých států.

daného státu, i když je do projektu zapojeno více partnerských zemí a výsledný efekt má také Evropský charakter.

Praktická implementace je poté delegována na pověřené orgány. Zde opět sehrává klíčovou roli rozdělení na programy/sub-programy/aktivity centralizované a decentralizované. Řízení centralizovaných akcí je prováděno prostřednictvím *Executive Agencies* (Výkonných agentur), jež jsou spravovány jednotlivými *Directorate Generales* (Ředitelstvími). Management decentralizovaných akcí je zajišťován za pomoci sítě Národních agentur, či jiných pověřených orgánů. I přes to, že jsou agentury (ať již na centrální nebo národní úrovni) podřízeny vyšším instancím, jedná se o nezávislé subjekty, jež mají přispět zejména k objektivnímu přerozdělování a řízení finančních zdrojů plynoucích z dotačních titulů Evropské unie.

Jak lze vyčíst z velmi stručné sumarizace základních informací uvedených v předchozím textu, problematika Komunitárních programů je natolik pestrá a rozličná, že v žádném případě nelze generalizovat její teoretické zázemí, ani praktickou implikaci. Kdybychom se dopodrobna chtěli věnovat všem dvaceti dvěma programům, vznikl by pravděpodobně dokument o rozsahu řádově stovek stran, což není v žádném případě cílem této práce. Abychom tedy mohli provést hlubší analýzu, je potřeba zvolit si jeden z programů, který bude představovat „předmět zkoumání“.

Vybrat vzorový program nebylo vůbec jednoduché. Konečná volba však padla na *Integrated Action Programme in Lifelong Learning*, zkráceně nazývaný také *Lifelong Learning Programme* (LLP) a do češtiny překládaný jako *Program celoživotního vzdělávání*. Důvodů pro tento krok bylo hned několik.

Evropská unie již delší dobu deklaruje, že právě investice do vzdělávání by měly představovat cestu k dosažení lepších výsledků Evropské ekonomiky a její konkurenceschopnosti. Tím více je celá otázka aktuální v současné ekonomické recesi, kdy by právě peníze plynoucí do vzdělávání, společně s oblastí vědy a výzkumu, měly představovat nejrozumněji vynaložené investice.⁶ Proto bude velmi zajímavé sledovat, jak efektivně či neefektivně, a do kterých konkrétních oblastí vzdělávání Evropská společenství alokují

⁶ Zdroj: Týdeník Euro. Kreativita a inovace vítězí. EURO ve spolupráci s časopisem BusinessWeek, 2009, roč. 12, č. 9, s. 70. ISSN 1212-3129.

finanční zdroje. Dalším důvodem je pojmenování roku 2009 Evropskou unií jako „Evropský rok kreativity a inovací“. Je pravdou, že toto označení je určitě více spjato s vědou a výzkumem, ale jak je známo, R&D je ve většině případů úzce propojen právě se vzdělávacími institucemi. Mimo jiné je slovo inovace v podmínkách Komunitárních programů mnohdy zmiňováno ve spojitosti s implementací nových vzdělávacích metod a přístupů. Poslední pohnutkou k tomuto výběru jsou poté praktické zkušenosti autora z oblasti přípravy a řízení konkrétních projektů spadajících do oblasti celoživotního vzdělávání, ať se již jedná o projekty financované v rámci aktuálního programovacího období 2007 – 2013, či projekty úspěšně realizované v období 2000 – 2006.

1.1.2 Program celoživotního vzdělávání

Program pro akce Společenství v oblasti celoživotního vzdělávání (LLP – Lifelong Learning Programme)⁷ by měl prostřednictvím celoživotního vzdělávání přispět k rozvoji Evropské unie jakožto vyspělé vzdělanostní společnosti, která se bude vyznačovat udržitelným ekonomickým rozvojem, velkým počtem kvalitních pracovních míst a silnou sociální soudržností. Velký důraz je proto kladen na podporu vzájemné výměny informací a zkušeností, posilování spolupráce a mobilitních akcí mezi vzdělávacími/školícími institucemi a systémy v rámci Evropské unie tak, aby se mohly stát celosvětovým příkladem. Z tohoto důvodu jsou adresovány zejména modernizace a adaptace vzdělávacích a školících systémů v účastnických státech, přičemž je na tyto priority nahlíženo také v kontextu strategických cílů Lisabonské agendy.

Program celoživotního vzdělávání bude aktivní po dobu sedmi let, a to v průběhu celého programovacího období 2007 – 2013. Celkový rozpočet alokovaný pro LLP činí 6.970.000.000 EUR.

Žádat o granty z tohoto programu mohou zájemci ze všech dvaceti sedmi členských států Evropské unie⁸. Mimo to je čerpání finančních prostředků umožněno také Islandu, Lichtenštejnsku a Norsku (tedy státům, které plní

⁷ Program celoživotního vzdělávání je založen Rozhodnutím 1720/2006/EC Evropského parlamentu a Rady Evropské unie ze dne 15. listopadu 2006, OJ L327 ze dne 24/11/2006

⁸ Jsou zde zahrnuti také žadatelé z následujících regionů: Kanárské ostrovy, Guadeloupe, Martinique, Francouzská Guyana, Réunion, Azorské ostrovy a Madeira. V oblastech, kde jsou aplikovány specifické požadavky a pravidla na „zámořské“ regiony, jsou tyto platné také na výše specifikované oblasti.

zároveň podmínku členství v Evropském sdružení volného obchodu a Evropském hospodářském prostoru). Z kandidátských zemí se v současné době do LLP může aktivně zapojit pouze Turecko. Programu se mohou účastnit také vybrané zámořské země a regiony⁹, jejichž participace je definována Rozhodnutím Rady 2001/822/CE.

1.1.2.1 Cíle Programu celoživotního vzdělávání

Jak již bylo zmíněno v úvodním odstavci, hlavním cílem LLP je posílení a podpora vzájemné spolupráce a výměny informací mezi subjekty aktivně působícími v oblasti vzdělávání a školících systémů¹⁰. Kromě tohoto hlavního cíle však Evropská unie blíže definovala také 11 specifických oblastí podpory, mezi které patří:

- Rozvoj kvality celoživotního vzdělávání za účelem propagace vyšší efektivnosti, inovativnosti a Evropské dimenze vzdělávacích systémů.
- Podpora realizace Evropského prostoru pro celoživotní vzdělávání.
- Zlepšení kvality, atraktivnosti a dostupnosti příležitostí celoživotního vzdělávání napříč členskými státy Evropské unie.
- Posílení úlohy celoživotního vzdělávání v oblastech sociální soudržnosti, aktivního občanství, mezikulturního dialogu a genderové rovnosti.
- Propagace kreativity, konkurenceschopnosti, zaměstnatelnosti a růstu podnikatelského ducha.
- Navýšení počtu účastníků zapojených do celoživotního vzdělávání, včetně osob se speciálními potřebami a znevýhodněných skupin s ohledem na jejich socio-kulturní prostředí.
- Podpora lingvistického vzdělávání a jazykové rozmanitosti.
- Podpora rozvoje inovativních obsahů, služeb, pedagogik a nástrojů vzdělávání založených na bázi výpočetních a komunikačních technologií.

⁹ Grónsko, Nová Kaledonie, Francouzská Polynésie, Jižní a Antarktická teritoria Francie, ostrovy Wallis a Furtuna, Myotte, St Pierre a Miquelon, Aruba, Nizozemské Antily, Anguilla, Kajmanské ostrovy, Falklandské ostrovy, Montserrat, Pitcairn, Svatá Helena, Ostrovy nanebevzetí, Tristan da Cunha, Britská antarktická teritoria, Britská teritoria v Indickém oceánu, Turecké ostrovy, Britské panenské ostrovy

¹⁰ Nejsou zde zahrnuty pouze ZŠ, SOŠ, SŠ, VOŠ, VŠ, ale také soukromá vzdělávací centra, školící střediska, vzdělávací agentury, neziskové organizace a další soukromé i veřejné subjekty působící v oblasti celoživotního vzdělávání.

- Posílení role celoživotního vzdělávání při vytváření smyslu Evropského občanství založeného na porozumění a respektu vůči lidským právům a demokracii. Podpora tolerance a respektu mezi lidmi a napříč kulturami.
- Podpora spolupráce při zajišťování kvality ve všech sektorech odborného školení a vzdělávání v Evropě.
- Podpora nejlepšího možného využití výsledků, inovativních produktů a procesů a sdílení nejlepších praktik v oblastech spojených s Programem celoživotního vzdělávání tak, aby byla zlepšena kvalita školení a vzdělávání.

1.1.2.2 Struktura Programu celoživotního vzdělávání

Lifelong Learning Programme je složen ze čtyř odvětvových sub-programů, které se zaměřují na školní vzdělávání (Comenius), vyšší a univerzitní vzdělávání (Erasmus), odborné vzdělávání (Leonardo da Vinci) a vzdělávání dospělých osob (Grundtvig). Mimo to je jeho součástí také sub-program průřezový, jež je věnován oblastem prostupujícím napříč jednotlivými odvětvovými podprogramy. Jedná se například o spolupráci v oblasti politik a inovace celoživotního vzdělávání, jazyky, rozvoj inovativních ICT metod a diseminace a udržitelnost předchozích výsledků. Poslední součástí je poté program Jean Monnet, jež je orientován na podporu výuky, výzkumu a reflexe Evropské integrace a klíčových Evropských institucí a asociací.

Obr. 1.2: Struktura Programu celoživotního vzdělávání

Zdroj: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=17&, březen 2009. Vlastní úprava.

Tímto se však struktura celého programu v žádném případě neuzavírá. Evropská komise dále definovala 10 různorodých typů aktivit, které se mohou skrývat pod jednotlivými sub-programy. Aktivity však netvoří komplexní „balíček“, což v důsledku znamená, že podprogramy mohou obsahovat pouze vybrané aktivity, jež nejlépe přispívají k dosažení stanovených cílů.¹¹ Právě aktivity jsou poté zásadními prvky, jež určují přesné rozdělení podporovaných oblastí v rámci nichž jsou podávány typově odlišné projekty. V praxi to znamená, že zájemci o granty mohou žádat o finanční podporu na aktivity jako jsou charty¹², certifikáty¹³, mobilitní akce, bilaterální a multilaterální partnerství, multilaterální projekty, multilaterální sítě, unilaterální a národní projekty, doprovodná opatření, poznatky a analýzy/studie a komparativní výzkumy a provozní granty.

Při podrobnější analýze, která bude uskutečněna v následujících částech této diplomové práce, se budeme pro zjednodušení primárně věnovat akcím jako jsou multilaterální projekty.

1.1.2.3 Teoretická implementace Programu celoživotního vzdělávání

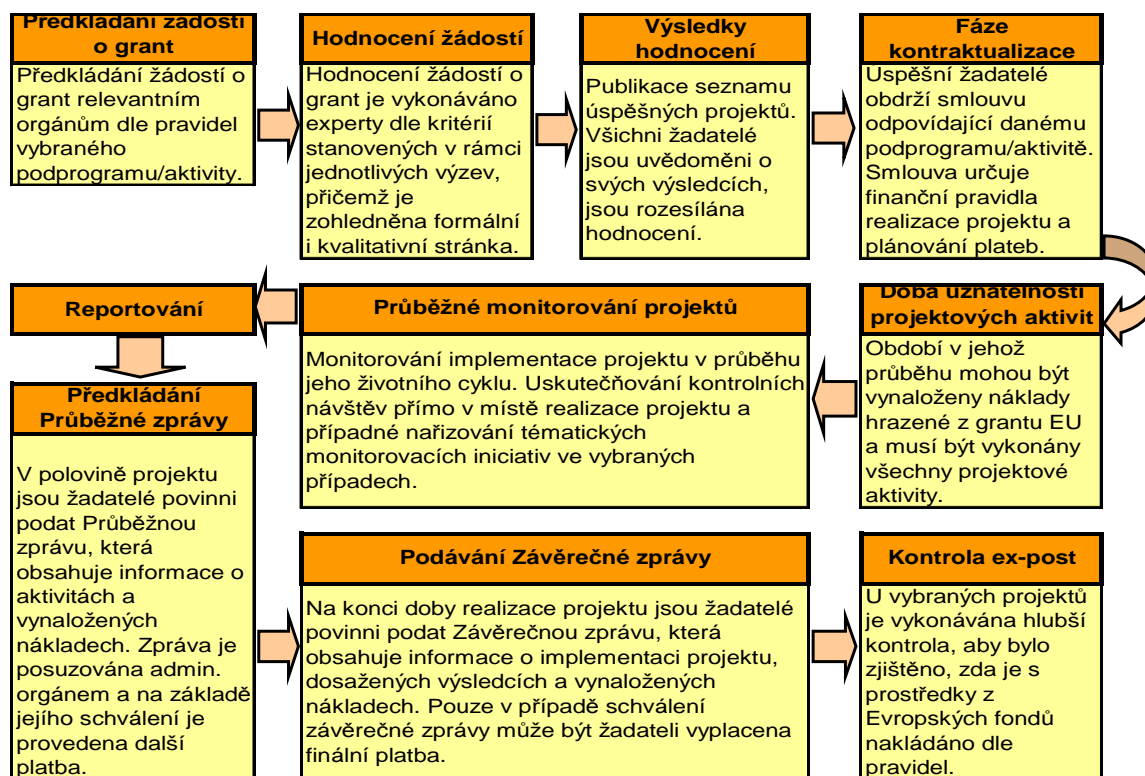
Finanční prostředky z Programu celoživotního vzdělávání jsou přerozdělovány mezi individuální subjekty prostřednictvím projektů, které jsou předkládány příslušným orgánům v rámci výzev pro předkládání žádostí o grant. Projekty poté prochází fázemi, které jsou naznačeny v obrázku 1.3: „Fáze projektové žádosti“.

¹¹ Teoreticky však mohou podprogramy zahrnovat také všechny druhy aktivit.

¹² Charta je základní dokument, který musí být implementován vysokou školou či univerzitou, která se chce aktivně účastnit programu Erasmus.

¹³ Certifikát zaručuje, že organizace, která se chce účastnit mobilitních akcí, disponuje dostatečnou kapacitou k zajištění bezproblémové realizace aktivity.

Obr. 1.3: Fáze projektové žádosti

Zdroj: Lifelong Learning Programme (LLP) Guide 2009, Part I: General provisions. Dostupné na World Wide Web: <http://ec.europa.eu/llp>, březen 2009. Vlastní úprava.

Výzva k předkládání projektových návrhů v roce 2009¹⁴ byla zveřejněna dne 8. října 2008 v Úředním věstníku Evropské unie (C255/6). Anglická verze tohoto dokumentu je dostupná na webových stránkách Evropské komise, oficiální český překlad mohou zájemci nalézt na stránkách Národní agentury pro evropské vzdělávací programy (NAEP). Tato všeobecná výzva obsahuje komplexní přehled termínů pro předkládání projektových žádostí v roce 2009, a to pro jednotlivé podprogramy a jejich aktivity. Kromě této všeobecné výzvy vydává Evropská komise také ucelenou příručku pro předkládání žádostí, která se skládá ze čtyř částí, jež poskytují žadatelům komplexní soubor informací nejen o podmínkách předkládání jejich žádostí o grant, ale také o jednotlivých podprogramech, jejich aktivitách a strategických prioritách. Asi největší nápor

¹⁴ Program celoživotního vzdělávání – Výzva k předkládání návrhů 2009 – GR EAC/31/08 (2008/C 255/07).

žádostí o grant je však každoročně očekáván v oblastech multilaterálních projektů a projektů partnerství¹⁵.

Minimální počet partnerů v rámci jednoho projektu je tři, alespoň jeden musí mít sídlo v členském státu Evropské unie. Maximální doba trvání multilaterálních projektů u odvětvových programů je stanovena na 24 - 36 měsíců, grant může činit maximálně 150.000 EUR na rok. Doba realizace projektů dotovaných z Průřezového programu může být až 36 měsíců s financováním maximálně 250.000 EUR na rok, avšak celkový příspěvek nesmí přesáhnout 500.000 EUR. Míra spolufinancování ze strany EU je maximálně 75%, zbývajících 25% financí si musí žadatel zajistit z vlastních či jiných zdrojů. Jen pro srovnání, projekty partnerství jsou financovány na základě uskutečněných mobilit, např. na 12 mobilit v průběhu 24 měsíců je alokován paušální grant 14.800 EUR.

Rok 2009 je svým způsobem přelomovým ve způsobu podávání projektových žádostí, jelikož letos byla poprvé použita elektronická aplikační forma (e-Form). Jedná se v podstatě o soubor ve formátu PDF, který si mohou žadatelé stáhnout na lokální disk svého počítače a pracovat s ním v režimu off-line (žádost lze ukládat a měnit). V momentě, kdy je žádost připravena k podání, stačí pouze validovat, zda obsahuje veškeré náležitosti. V případě že ano, aktivuje se tlačítko „Submit on-line“ a po kliknutí je projekt podán na Evropskou komisi¹⁶ (k tomuto kroku je však již potřeba připojení k Internetu). Jelikož byla e-Form použita letos poprvé, zasílala se také jedna kopie žádosti prostřednictvím elektronické pošty a jedna vytištěná verze tradiční poštou. Inovace proběhla také v oblasti příloh projektové žádosti. Ty byly redukovány na čtyři základní dokumenty¹⁷ (čestné prohlášení žadatele, podrobný rozpočet, prohlášení o právní subjektivitě, seznam tichých partnerů). Zbývajících přílohy musí být doloženy pouze v případě schválení projektu.

Po podání žádosti následuje proces hodnocení. To je vykonáváno u každého projektu dvěma nezávislými hodnotiteli (externími experty), přičemž je

¹⁵ Termín pro předkládání multilaterálních projektů v rámci programů Leonardo da Vinci, Grundtvig, Erasmus a Comenius byl stanoven na 27. února 2009. U Průřezového programu je pro tyto aktivity stanoven deadline na 31. března 2009. Projekty partnerství byly předkládány v termínu do 20. února 2009.

¹⁶ Na žádosti je vygenerován unikátní kód, pod kterým je tato zaregistrována do systému.

¹⁷ Tyto podmínky jsou platné pro multilaterální projekty podávané v rámci centralizovaných aktivit. U decentralizovaných akcí se tyto podmínky mohou značně odlišovat, jelikož jsou stanovovány na úrovni individuálních států.

kontrolována jak formální, tak obsahová a kvalitativní stránka žádosti, a to na základě stanovených kritérií. Dle oficiálních informací na stránkách Evropské komise je vyhodnocení projektů podaných v rámci odvětvových programů v letošním roce očekáváno v červnu 2009. U Průřezového programu, kde je deadline¹⁸ pro podávání žádostí o měsíc později, je poté oznámení výsledků předpokládáno v červenci 2009¹⁹. Všichni žadatelé, ať již úspěšní či neúspěšní, obdrží vyrozumění o výsledku jejich projektu, včetně poznámek od hodnotitelů. V případě schválených žádostí začíná fáze kontraktace.

Uzavírání smluv probíhá na dvou úrovních. V první fázi dochází k uzavření smlouvy mezi žadatelem a administrativním orgánem (Výkonnou agenturou/Národní agenturou). Pro tyto účely se používají víceméně standardizované smlouvy, ve kterých se aktualizují pouze specifické údaje týkající se daného projektu. Po podepsání smlouvy má administrativní orgán 45 dní na zaslání první platby.²⁰ Jelikož projekty fungují na principu partnerství, je potřeba také smluvně opatřit vztah k partnerům. Tato fáze již spadá do kompetence koordinátora (příjemce grantu). Ten je povinen uzavřít partnerské smlouvy se všemi subjekty, které se oficiálně podílí na projektu. Pro tyto účely existují určité standardizované prototypy dokumentů, avšak záleží spíše na obou stranách, na jaké finální podobě smlouvy se dohodnou.

Předpokládaný začátek projektů je stanoven na 1. října 2009. Od tohoto data by měly začít probíhat projektové aktivity a jsou uznatelné náklady vynaložené v jejich rámci. Součástí realizace projektu je také monitorování ze strany administrativního orgánu. U akcí delších než 18 měsíců jsou příjemci grantu povinni podávat takzvanou průběžnou zprávu, která je předkládána v polovině doby realizace aktivit. Zpráva se skládá z technické a finanční části, přičemž partnerství je povinno reportovat a doložit veškeré vykonané aktivity a náklady s nimi spojené. Druhá platba projektu (ve většině případů 30 % celkové částky grantu) je poté na účet koordinátora převedena do 45-ti dnů od schválení průběžné zprávy.

¹⁸ Deadline – pochází z anglických slov „dead“ a „line“, přičemž by se toto dalo přeložit jako „nejzazší možný termín“.

¹⁹ Tyto údaje se vztahují pouze k projektům podávaným v rámci centralizovaných aktivit. Vyhlášení výsledků na decentralizované úrovni je určováno Národními agenturami a může se odchylovat i v řádech měsíců.

²⁰ Projekty fungují na bázi předfinancování, přičemž první platba tvoří ve většině případů 40 % celkové částky grantu.

Po ukončení projektu je partnerství povinno podat závěrečnou zprávu. Dalo by se říci, že tato je „pouze“ rozsáhlejší formou průběžné zprávy, jelikož se skládá z totožných dokumentů. Příjemce grantu je opět povinen předložit technickou i finanční část, stejně jako musí prokázat produkty/výstupy vytvořené v rámci projektu. Tato zpráva je následně podrobně zkoumána ze strany administrativního orgánu a na základě výsledků této evaluace je buďto vyplacen finální podíl grantu (maximálně do výše 30 % celkové části grantu), nebo může být příjemce vyzván k vrácení jeho části, a to z důvodu nevyčerpaných zdrojů či neuznatelných nákladů.

U vybraných projektů může být nařízena podrobná kontrola ex-post.

1.2 Finanční mechanismus EHP/Norsko

1.2.1 Základní charakteristika Finančního mechanismu EHP/Norsko

Finanční mechanismus Evropského hospodářského prostoru a Norské granty²¹ byly vytvořeny v roce 2004 v souvislosti s rozšířením Evropské unie o novou desítku členských států. Přistoupivší země se však staly nejen součástí EU, ale připojily se také k Evropskému hospodářskému prostoru, který sdružuje právě členské státy Společenství, Lichtenštejnsko, Island a Norsko v oblasti jednotného vnitřního trhu. Se vstupem Rumunska a Bulharska v roce 2007 se možnost čerpat finanční zdroje z grantů EHP/Norsko rozšířila také na tyto dva státy. Kromě nových členských zemí se mohly do finančního mechanismu zapojit také státy jako Řecko, Španělsko a Portugalsko²².

Finanční mechanismus Evropského hospodářského prostoru a Norský finanční mechanismus byly založeny v souladu s článkem 1 protokolu 38 a článkem 1 Dohody o Norském finančním mechanismu. I přes to, že nejsou Finanční mechanismy EHP/Norska založeny za účelem implementace legislativy Evropské unie, vztahují se k článkům 149 a 150 Smlouvy o Evropské unii²³.

²¹ Finanční mechanismus EHP byl založen Lichtenštejnem, Islandem a Norskem. Mimo to Norské království založilo také vlastní Norský finanční mechanismus.

²² Zdroj: <http://www.eeagrants.org/id/74>, únor 2009.

²³ Zdroj: Finanční mechanismus EHP/Norsko, Fond pro podporu spolupráce škol. Příručka pro žadatele 2009. Národní agentura pro evropské vzdělávací programy [online]. 2009 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=103&view_type_code=document&general_file_id=3951>.

Cílem Norských fondů je podpora rozvoje Evropy s rovnými příležitostmi pro všechny státy. Z tohoto důvodu tři hlavní donorské státy, kterými jsou Norsko, Lichtenštejnsko a Island, uvolní v období let 2004 - 2009 celkovou částku přibližně 1,3 miliardy EUR. Ta bude sloužit k financování projektů napomáhajících k odstraňování sociálních a ekonomických disparit v Evropě. Žadatelé o granty mohou být instituce, nestátní neziskové organizace, územněsprávní jednotky a soukromé společnosti ze států střední a východní Evropy. Celý Finanční mechanismus EHP/Norska je postaven na třech základních principech:

- **Solidarita** – granty si kladou za cíl zejména odstraňování sociálních a ekonomických disparit.
- **Příležitost** – granty napomáhají novým členským státům v průběhu integrace s jednotným vnitřním trhem.
- **Spolupráce** – granty posilují a rozvíjejí ekonomické a politické vazby mezi Islandem, Lichtenštejnskem, Norskem a 15-ti členskými státy EU.

Jak již bylo zmíněno výše, programovací období finančních mechanismů EHP/Norska bylo zahájeno poprvé v roce 2004 a bude aktivní po dobu pěti let, předpokládaný konec je 31. prosince 2009. Celková alokovaná částka činí 1.239.000.000 EUR, přičemž 672 miliónů EUR bude poskytnuto z grantů Evropského hospodářského prostoru²⁴, jež je spravován společně Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem. Tyto peníze má možnost čerpat 12 členských států, které přistoupily do EU od roku 2004, stejně jako Řecko, Portugalsko a Španělsko.

Dalších 567 miliónů EUR bude přerozděleno díky Norskému finančnímu mechanismu a na grantovou podporu z těchto peněz má nárok 10 členských států přistoupivších v roce 2004. Dále bude díky tomuto mechanismu umožněno Bulharsku a Rumunsku čerpat prostředky až do výše 68 miliónů EUR, a to za pomoci bilaterálních programů spolupráce, spravovaných pod hlavičkou Innovation Norway.

Jakým směrem se bude Finanční mechanismus EHP/Norsko ubírat v následujícím programovacím období 2009 - 2013, a kterých států se přímo

²⁴ Podíl Norska na této částce činí přibližně 95 %.

dotkne lze jen spekulovat, jelikož v současné době teprve probíhají jednání mezi donory a Evropskou komisí. Po uzavření dohody mezi EU a státy EFTA bude zahájena příprava bilaterálních smluv mezi Českou republikou a donorskými zeměmi. Praktická implementace Finančního mechanismu EHP/Norska pro období 2009 – 2013 a možnost čerpání finančních prostředků by měla být zahájena až po uzavření výše zmiňovaných dohod, a to v roce 2010.²⁵

Finanční mechanismus EHP/Norska je řízen a implementován ve spolupráci mezi donorskými státy a státy působícími jako příjemci podpory. Primárně je však spravován Kanceláří finančních mechanismů, která je přidružena k sekretariátu Evropského sdružení volného obchodu v Bruselu. Mimo to jsou ve státech, jež přijímají finanční pomoc zřízeny „ústřední místa“, která mají na starosti koordinování vybraných aktivit na území daného státu. V České republice je pověřeno Ministerstvo financí ČR, aby spravovalo tento program Národním kontaktním místem. Národní agentura pro evropské vzdělávací programy byla pověřena, aby spravovala blokový grant Fond pro podporu spolupráce škol financovaný z programu Finančního mechanismu EHP/Norska.

Jen pro úplnost, granty EHP a Norska jsou řízeny společně, ale mají odlišné rozhodovací orgány. Výbor finančního mechanismu, který se skládá ze zástupců ministerstev zahraničních věcí tří donorských států, je rozhodovacím orgánem grantů EHP. Norské ministerstvo zahraničních věcí je poté rozhodovacím orgánem pro Norské granty.

Finanční mechanismy EHP/Norska nabízejí několik možností podávání žádostí o grant:

- **Individuální projekty** – jsou všeobecně adresovány pro řešení ekonomických, environmentálních a sociálních problémů v rámci některé z prioritních oblastí. Jsou nejčastější formou finanční podpory s grantem 250.000 EUR²⁶.

²⁵ Zdroj: <http://www.eea.researchfund.cz/Novinky/Financni-mechanismy-EHP-Norsko-2004-2009-a-2009-2013.html>.

²⁶ V současné době již byly uzavřeny veškeré výzvy pro podávání individuálních projektů. Posledním možným termínem pro podání žádosti o grant byl 31. leden 2009.

- **Programy** – představují skupiny projektů, jež jsou jednotně řízeny za účelem dosažení společného cíle v rámci regionu, prioritní oblasti nebo jako kombinace obou.
- **Blokové granty** – jsou řízeny pověřenými orgány ve státech představujících příjemce podpory tak, aby byla zjednodušena implementace menších projektů pro nestátní neziskové organizace, výzkumné instituce a ostatní cílové skupiny či sektory.
- **Finanční zdroje pro financování přípravy projektů** – mají za úkol podporovat rozvoj vysoce kvalitních projektových nápadů, které by mohly být implementovány v budoucnosti.

Aby byla usnadněna orientace v dotačních možnostech a subjekty měly jasnější představu o tom, jaké projekty budou primárně podporovány, bylo stanoveno šest prioritních oblastí pro granty EHP/Norska a dvě speciální priority pro Finanční mechanismus Norska. Ty se dále dělí na specifické sektory. Do každé z těchto oblastí mohou žadatelé podávat své projekty, ať již na základě individuálních projektů, programů, blokových grantů či žádostí na financování přípravy projektů. Přehled prioritních oblastí je uveden v tabulce 1.2: „Prioritní oblasti programu Finančních mechanismů EHP/Norska“.

Drobnou výjimku bychom mohli nalézt ještě u blokových grantů a finančních zdrojů pro financování přípravy projektů. I přes to, že jsou i tyto oblasti jasně příslušné dle prioritních oblastí, jsou v jejich rámci vytvořeny speciální fondy, které jsou spravovány různými institucemi/orgány. Jak již bylo zmíněno, jedná se o nástroje sloužící pro podporu menších projektů s nižšími alokovanými částkami, a právě tyto fondy by měly značně zjednodušit jejich implementaci. Jednotlivé fondy většinou pokrývají pouze individuální prioritní oblast, a tudíž není možné žádat o finanční podporu na záměry spadající do jiných prioritních os. V České republice je v programovacím období 2004 – 2009 v rámci Finančního mechanismu EHP/Norsko aktivních těchto pět fondů:

1. Fond pro neziskové organizace
2. Fond technické pomoci
3. Fond pro podporu spolupráce škol

4. Fond pro podporu výzkumu
5. Fond na přípravu projektů

**Tabulka 1.2: Prioritní oblasti programu Finančních mechanismů
EHP/Norska**

PRIORITNÍ OBLASTI		ZAMĚŘENÍ PRIORITY
1	Uchovávání evropského kulturní dědictví	1.1 Ochrana a obnova nemovitého kulturního dědictví 1.2 zlepšení péče a ochrany movitého kulturního dědictví 1.3 Obnova historických městských území a historických území v regionech 1.4 Obnova historického a kulturního dědictví v regionech 1.5 Odstraňování starých ekologických zátěží na pozemcích menšího rozsahu ve městech a obcích (brownfields)
2	Ochrana životního prostředí	2.1 Posouzení vlivů implementace mezinárodní legislativy na podmínky v oblasti ovzduší, vod a půd 2.2 Monitorovací systémy v regionech a následné využívání výsledků monitorování 2.3 Environmentální vzdělávání pro všechny úrovně státní a veřejné administrativy 2.4 Odpadové hospodářství - zajištění a řízení na místní úrovni 2.5 Podpora využití biopaliv a alternativních zdrojů energie jako druhotného zdroje energie na místní úrovni 2.6 Redukce skleníkových plynů v České republice 2.7 Snížení poklesu biodiverzity a ochrana nedotčených biotopů 2.8 Podpora technologií pro snížení zplodin a spotřebu paliv, zvýšení bezpečnosti zejména ve veřejné dopravě
3	Rozvoj lidských zdrojů	3.1 Program na podporu a rozvoj modernizace služeb veřejné administrativy na regionální a místní úrovni prostřednictvím využití IT technologií 3.2 Rozvoj a zlepšování poskytování sociálních služeb v regionech 3.3 Podpora nevládních neziskových organizací 3.4 Podpora začlenění menšin do společnosti 3.5 Programy na prosazování rovnosti pohlaví ve veřejném sektoru 3.6 Modernizace a vybavení jeslí, školek, škol, školních vzdělávacích center, dětských domovů
4	Zdravotnictví a péče o dítě	4.1 Systematická a primární prevence drogových závislostí 4.2 Prevence přenosných nemocí 4.3 Opatření pro zajištění bezpečnosti potravin 4.4 Programy podpory dětí se specifickými problémy
5	Podpora udržitelného rozvoje	5.1 Pomoc při prosazování a implementaci Strategii udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni
6	Vědecký výzkum a vývoj	6.1 Vědecký výzkum a vývoj v uvedených prioritních oblastech, zejména v životním prostředí, zdravotnictví a v oblasti životních podmínek dětí
7*	Implementace Schengenského acquis, posilování justice	7.1 Implementace Národního schengenského informačního systému (N-SIS) a vytvoření Kanceláře SIRENE 7.2 Splnění schengenských acquis u stávajících regionálních letišť 7.3 Posílení vzdělávacího systému v sektoru spravedlnosti 7.4 Programy boje proti korupci, organizované kriminalitě a proti nezákonnému obchodu s drogami a lidmi
8*	Technická pomoc	8.1 Posílení kapacit pro poskytování rozvojové pomoci Českou republikou 8.2 Přenos znalostí a výměna zkušeností s přijímáním a aplikací acquis v oblastech uvedených v Celkové monitorovací zprávě EK prostřednictvím spolupráce příslušných orgánů/institucí 8.3 Výměna zkušeností a spolupráce regionální a místní samosprávy

* Prioritní oblasti lze financovat pouze z Finančního mechanismu Norska

Zdroj: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=113&, únor 2009.

Ani u tohoto dotačního titulu nebylo příliš jednoduché vybrat akci a prioritní oblast podpory, jež bude dále hlouběji analyzována a komparována. Původním záměrem bylo věnovat se individuálním projektům v prioritní oblasti 3 – Rozvoj lidských zdrojů, které svým rozsahem a velikostí rozpočtu přibližně odpovídají multilaterálním projektům Programu celoživotního vzdělávání. Bližší analýza

doposud schválených individuálních projektů²⁷ však ukázala, že by to nebyla správná volba. Důvodů je hned několik:

1. Projekty schválené ve všech třech výzvách Finančního mechanismu EHP/Norsko spadaly převážně do prioritních oblastí „Uchovávání evropského kulturního dědictví“, „Ochrana životního prostředí“ a „Zdravotnictví a péče o dítě“.
2. Ve valné většině případů schválených individuálních projektů v rámci „Rozvoje lidských zdrojů“ se jednalo zejména o akce investičního charakteru zaměřené na budování, renovaci či vybavování školních zařízení.
3. V případě projektů, jež se nezaměřovaly na investice, ale na zvyšování kvalifikace zaměstnanců/osob, se jednalo o velmi specifické záležitosti, např. zlepšení poskytování sociálních služeb se zaměřením na lidi s demencemi.

Finální volba tedy padla na oblast blokových grantů, přesněji řečeno na Fond pro podporu spolupráce škol, který je spravován na úrovni České republiky Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy. Je pravdou, že se tento program sice velikostí alokovaných grantů nemůže rovnat s vybranými akcemi v rámci LLP, ale svým charakterem a obsahovou náplní daleko více naplňuje potřeby této diplomové práce. Navíc bude velmi zajímavé srovnání, jak důležitou roli sehrávají finanční prostředky při realizaci projektových aktivit a dosahování stanovených produktů a výstupů.

1.2.2 Fond pro podporu spolupráce škol

Fond pro podporu spolupráce škol je program Finančních mechanismů EHP/Norska, který spadá do prioritní oblasti Rozvoj lidských zdrojů a působí na poli spolupráce škol a vzdělávání. Hlavním cílem tohoto fondu je podpora spolupráce mezi vzdělávacími institucemi v České republice a vzdělávacími institucemi na Islandu, v Lichtenštejnsku a v Norsku.²⁸

²⁷ Seznam doposud schválených individuálních projektů je dostupný na World Wide Web: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/fm_norska.html.

²⁸ Zdroj: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=103&, březen 2009.

Jak již bylo zmíněno v textu výše, Fond pro podporu spolupráce škol spadá do kategorie blokových grantů a tudíž je administrován a koordinován na národní úrovni České republiky. Pověřeným orgánem pro jeho spravování je Národní agentura pro evropské vzdělávací programy, která má vyčleněno speciální oddělení zabývající se tímto dotačním titulem.

1.2.2.1 Cíle a Struktura Fondu pro podporu spolupráce škol

Pro rok 2009 nebyly v rámci Fondu pro podporu spolupráce škol stanoveny žádné specifické cíle a prioritní oblasti²⁹. Žadatelé by se měli primárně držet šesti prioritních os spadajících do oblasti 3 – Rozvoj lidských zdrojů.

Struktura Fondu pro podporu spolupráce škol není kupodivu nijak zvlášť složitá, ba naopak by se dalo říci, že se vyznačuje přehledností a přímočarou adresností. Tento fakt by se dal přikládat tomu, že se přeci jen jedná o oblast podporující zejména projekty menšího rozsahu a tudíž není potřeba zbytečných administrativních překážek, které by zkomplikovaly řízení celého programu. Fond pro podporu spolupráce škol si klade za cíl podporovat tři základní typy aktivit.

Grant individuální mobility

Jedná se o poskytování finančních grantů pro uskutečňování mobilit jednotlivců. V rámci této aktivity mohou o příspěvky žádat studenti, učitelé a administrativní pracovníci škol. Hlavním cílem je podpora studijních a pracovních pobytů výše zmíněných cílových skupin ve vzdělávacích institucích na Islandu, v Lichtenštejnsku a Norsku.

Spolupráce v oblasti vzdělávání

Hlavní náplní této aktivity je rozvoj spolupráce mezi školami, vzdělávacími institucemi i individuálními osobami z České Republiky a vzdělávacími institucemi v donorských státech. Primárním účelem takovéto kooperace by mělo být pořádání společných aktivit, mezi které se řadí zejména odborné semináře, konference a workshopy. Témata těchto akcí nejsou žádným

²⁹ Zdroj: Finanční mechanismus EHP/Norsko, Fond pro podporu spolupráce škol. Příručka pro žadatele 2009. Národní agentura pro evropské vzdělávací programy [online]. 2009 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW:<http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=103&view_type_code=document&general_file_id=3951>.

způsobem vymezena, kromě specifikace, že by se měly zabývat především oblastmi spojenými se vzděláváním.

Rozvoj institucí

I u této aktivity se primárně jedná o rozvoj spolupráce mezi školami a vzdělávacími institucemi z České republiky a partnerskými subjekty na Islandu, v Lichtenštejnsku a Norsku. Účelem je však rozvoj učebních osnov, studijních materiálů, lidských zdrojů a organizace specifických aktivit jako je celoživotní vzdělávání, informační centra a studentská centra. Jedná se tedy o tvorbu nových, případně upravených materiálů, jež mohou napomoci ke zvýšení kvality vzdělávání v České republice.

Je nutné podotknout, že u všech tří zmíněných aktivit se primárně jedná o přenos takzvaných dobrých zkušeností z některého z donorských států do České republiky. To znamená, že hlavním cílem mobilit a vytvořených produktů by mělo být zlepšení školního a vzdělávacího prostředí ve státě, jež představuje příjemce grantu. Dopad na vzdělávací systém v partnerských státech není v tomto případě příliš relevantní, i když může představovat přidanou hodnotu projektu.

V dalším textu, který se bude zabývat hlubší a podrobnější analýzou Fondu pro podporu spolupráce škol se budeme orientovat zejména na projekty spadající do aktivit Spolupráce v oblasti vzdělávání & Rozvoj institucí. Tyto jsou mnohdy zmiňovány společně také ze strany NAEP, jelikož jsou založeny na podobném principu. Tímto v žádném případě není zpochybněna či snížena důležitost individuálních mobilit, avšak jejich náplň a kompozice není příliš vhodná pro budoucí komparaci.

1.2.2.2 Teoretická implementace Fondu pro podporu spolupráce škol

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy nezveřejnila žádné oficiální schéma životního cyklu projektových žádostí, a tudíž se stanovení jednotlivých fází odvíjí zejména od logické dedukce, znalosti obvyklých přístupů a metod projektového managementu a sumarizace informací uvedených v klíčové dokumentaci sloužící k řízení Fondu pro podporu spolupráce škol.

Projekty jsou prezentovány na základě všeobecné výzvy k předkládání projektových žádostí, která vychází vždy na začátku roku a sumarizuje veškeré

očekávané termíny pro podávání žádostí o grant v rámci jednotlivých aktivit. Letošní výzva byla publikována na oficiálních webových stránkách NAEP dne 2. března 2009. Kromě komplexního přehledu důležitých termínů obsahuje také základní specifikaci Finančního mechanismu EHP/Norsko, primární cíle Fondu pro podporu spolupráce škol, přesnou finanční alokaci pro jednotlivé aktivity a v neposlední řadě také očekávaný počet schválených projektů.

Termín pro předkládání žádostí v aktivitách Spolupráce v oblasti vzdělávání & Rozvoj institucí byl stanoven na 15. května 2009 a o finanční granty mohou žádat subjekty jako střední školy, vyšší odborné školy, vysoké školy/jiné vyšší vzdělávací instituce a v neposlední řadě také neziskové organizace, jejichž hlavní náplní je vzdělávání. Žadatelem o finanční podporu je vždy instituce z České republiky, avšak podmínkou je zajištění partnerského subjektu z Islandu, Lichtenštejnska či Norska. U aktivity 2 je minimální počet partnerů čtyři, přičemž maximální výše rozpočtu byla stanovena na 20.000 EUR. Do projektů financovaných v rámci aktivity 3 se musí zapojit minimálně dvě vzdělávací instituce, avšak výše grantu může dosáhnout částky až 50.000 EUR. Jak již bylo zmíněno, příjemci grantu jsou pouze instituce na České straně, partneři z donorských států nemají nárok na rozpočet³⁰. Maximální délka akcí v obou případech činí 12 měsíců.

Žádosti jsou podávány prostřednictvím elektronického formuláře a jsou vyplňovány primárně v českém jazyce. Jedná se o naformátovaný soubor v textovém editoru Microsoft Word, který se nevyznačuje žádnými specifickými funkcemi. Kompletně vyplněná žádost se zasílá jak e-mailem, tak v tradiční tištěné podobě, a to na uvedené kontakty Národní agentury pro evropské vzdělávací programy. Fyzická kopie musí být na rozdíl od elektronické podoby podepsána a orazítkována, avšak obě verze musí být obsahově naprosto shodné. Povinnými přílohami jsou zavazující partnerské dopisy, které prokazují ochotu a zájem partnerských institucí participovat na daném projektu. V těchto dopisech by měly být specifikovány bližší podmínky účasti subjektů z donorských států, jejich role a alokace finančních zdrojů. V případě, že se projektu účastní také nezisková organizace, je potřeba doložit kopii stanov.

³⁰ Náklady partnerské instituce na případné mobilitní akce musí být zohledněny v rozpočtu žadatele projektu.

Hodnocení a výběrové řízení projektů je poměrně rychlé a flexibilní. Evaluace by měla být dokončena do 30-ti dnů od uzavření výzvy pro podávání projektových návrhů a jednotliví žadatelé by měli být poté o výsledcích uvědomeni nejpozději do 30-ti dnů. To umožňuje, aby bylo se samotnou realizací navrhovaných aktivit započato již na začátku července 2009. Při předpokládané době trvání 12 měsíců je tedy konec projektů očekáván ke konci června 2010.

Kontraktualizace v rámci tohoto programu probíhá poměrně jednoduše, jelikož je smlouva uzavírána pouze mezi příjemcem grantu a Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy. Smlouvy jsou víceméně standardizovány a dochází v nich pouze k aktualizaci specifických údajů o subjektu a projektu. Co se týče účasti spolupracujících institucí z Lichtenštejnska, Islandu či Norska, tak ty se projektů účastní jen na základě zavazujících partnerských dopisů a není potřeba s nimi uzavírat žádné dodatečné smlouvy. Aktivita Fondu pro podporu spolupráce škol jsou založeny na principu předfinancování, a tudíž realizátor projektu obdrží 80 % celkové částky grantu při podpisu smlouvy. Zbývajících 20 % finanční podpory je mu vyplaceno po finálním vyhodnocení projektu a schválení veškerých projektových nákladů. Pokrytí finanční pomoci je poté komponováno následujícím způsobem:

- 90 % grantu je financováno z prostředků Finančního mechanismu EHP/Norska
- 10 % grantu je financováno z prostředků Ministerstva školství, tělovýchovy a mládeže

Samotná realizace projektu je podrobena průběžnému monitorování vykonaných aktivit. Příjemci grantu jsou povinni v polovině projektu vypracovat a předložit průběžnou zprávu o provedených aktivitách. Ta je složena z technické i finanční části. I přes to, je však základním principem této zprávy zejména kontrola, zda se projekt ubírá správným směrem a spěje k naplnění cílů a výsledků stanovených v aplikační formě.

Závěrečná zpráva projektu je poté předkládána administrativnímu orgánu do 30-ti dnů od ukončení projektu, přičemž se skládá jak z reportu o aktivitách (technické části), tak z přehledu vynaložených finančních zdrojů (finanční části).

Mimo jiné musí koordinující organizace doložit také produkty a výstupy vytvořené v rámci projektu, stejně jako veškerou dokumentaci související s finančními toky grantu. Vyjádření administrativního orgánu k závěrečné zprávě by mělo proběhnout do 30-ti dnů od jejího obdržení. Finální zpráva je buďto schválena v plném rozsahu a je vyplacena zbývajících část grantu, nebo může být příjemce podpory vyzván k jejímu doplnění.

2 APLIKACE A ŘÍZENÍ VYBRANÝCH PROGRAMŮ EU A EHP/NORSKO V PRAXI

Po přečtení metodických příruček a pokynů vydaných v rámci Komunitárních programů a Finančního mechanismu EHP/Norsko by nezasvěcený člověk mohl velmi lehce nabýt dojmu, že příprava projektové žádosti a její následná realizace nepředstavuje nic složitého. Jen je potřeba dát si pozor na určité specifické záležitosti, zorientovat se ve struktuře programů, zjistit na koho se obrátit v případě dotazu a obrnit se určitou mírou trpělivosti. Je pravdou, že většina dokumentace je napsána uživatelsky poměrně přívětivě, takže zainteresovaná osoba v prvním momentě nezíská nepříjemný pocit z případných problémů, i když při studiu některých pasáží mohou vyvstat otázky jako: „Je má organizace opravdu oprávněným žadatelem?“. Avšak při hlubším zkoumání teoretických podkladů se většinou objevuje stále více nevyjasněných oblastí a potencionálnímu žadateli nakonec nezbývá nic jiného než kontaktovat „technickou podporu“.

Většina lidí pohybujících se v oblasti grantů si časem vybuduje schopnost číst mezi řádky a jsou celkem efektivně schopni pracovat a nakládat i se zcela novými příručkami a informacemi. Zvládnout teoretickou rovinu je přitom nezbytnou nutností v případě, že chceme být úspěšnými žadateli a získat finanční podporu. Jestliže však chceme být také úspěšnými realizátory projektových aktivit, chceme efektivně řídit čas i náklady, a to vše v přátelské atmosféře spolupracujících organizací, musíme být schopni přijmout také praktickou realitu implementace finančních zdrojů, ať již z prostředků Evropské unie nebo Finančního mechanismu EHP/Norsko. A je nutno podotknout, že ta je mnohdy diametrálně odlišná od očekávání, která si mohl žadatel vytvořit na základě informací získaných z metodik a pokynů. Již před předkládáním

žádosti si mohou zájemci o grant vydedukovat, že bude ze strany administrativního orgánu vyvíjen abnormální tlak na striktní dodržování určených pravidel (v některých případech dokonce nad stanovený rámec). Na druhé straně však také očekávají stejný přístup ze strany administrativních orgánů, tedy že i ony se budou důsledně řídit stanovenými pravidly. Jestli tomu tak doopravdy je, budeme mít možnost analyzovat na několika následujících stránkách.

Cílem této kapitoly není v žádném případě odradit potenciální zájemce o získání finanční podpory z Programu celoživotního vzdělávání či Fondu pro podporu spolupráce škol, ba naopak. Následující informace by měly sloužit spíše jako příprava na praktickou implementaci projektů a měly by ukázat zainteresovaným osobám silné a slabé stránky těchto grantových možností.

2.1 Aplikace a řízení Programu celoživotního vzdělávání v praxi

2.1.1 Aplikace struktury, metodických pokynů a finanční redistribuce do praxe

Celková struktura Programu celoživotního vzdělávání je značně komplikovaná a na první pohled může působit zbytečně složitým dojmem. Vezmeme-li však v potaz praktické pokrytí velmi rozsáhlého počtu různorodých oblastí, je zjevné, že dosáhnout případného zjednodušení je téměř nemožné. Respektive, takováto varianta by s největší pravděpodobností mohla vzniknout pouze v případě snížení počtu jednotlivých podprogramů či eliminace jejich aktivit, což by mohlo nastat za situace výrazného přesunu alokovaných finančních prostředků do jiných oblastí. Nicméně, současná struktura se stává poměrně snadno pochopitelnou po prostudování metodik a pokynů, jež jsou každoročně vydávány v souvislosti s výzvou k předkládání projektových žádostí. Soubor pokynů tvoří čtyři příručky³¹, které jsou nesporně přínosem pro žadatele, a to zejména díky kvalitě a komplexnosti svého obsahu.

Situaci však mírně začíná komplikovat rozdělení akcí na centralizované a decentralizované. Prvním problémem při orientaci je fakt, že podprogramy mohou obsahovat aktivity obou úrovní, což může být pro nezkušeného žadatele velmi matoucí. Co se týče centralizovaných aktivit, tak zde je stanovování priorit

³¹ LLP Update 2009 – Strategic priorities, LLP Guide 2009 Part I: General Provisions, LLP Guide 2009 Part II: Sub-programmes and Actions, LLP Guide 2009 Part III: Explanation of Actions.

a výklad implementačních pravidel poměrně jasný, jelikož je určován pouze ze strany *Education, Audiovisual & Culture Executive Agency* (EACEA), která spadá přímo pod *DG Education & Culture*. Na decentralizované úrovni však není postup tak jednoznačný. Do celého procesu vstupují Národní agentury jednotlivých států oprávněných k čerpání finančních prostředků. Těch je v současné době 31. Je jasné, že při takovémto počtu individuálních subjektů musí zásadně dojít k určité kolizi ve stanovování cílů. Příkladem může být podprogram Leonardo da Vinci, aktivita Přenos inovací³², který je typickým zástupcem multilaterálních projektů řízených na decentralizované úrovni. Každý členský stát si mohl v letošním roce stanovit 3 národní priority, které budou při evaluaci bonifikovány extra body nad rámec hodnotící stupnice. Téměř u všech států se objevila zejména podpora importu inovací, což v praxi znamenalo značnou komplikaci pro žadatele, kteří byli limitováni při vytváření svých žádostí. Jestliže nechtěli přijít o toto bodové zvýhodnění, nemohli navázat na některý ze svých úspěšně realizovaných projektů, neboť by se jednalo o export inovací. Nezbyvalo jim tedy nic jiného, než aktivně vyhledávat již realizované projekty, na něž by mohli na základě svého námětu navázat a naplnit tak podmínku importu. S tím však ve většině případů vyvstala také otázka vlastnických práv na produkty, jež by měly být transferovány³³. V důsledku tak měla tato priorita ve vnímání některých subjektů značně „protekcionistický“ charakter a nedostatečně stimulovala původní záměr a myšlenku této aktivity. Ze strany Národních agentur byl tento krok prezentován jako snaha přilákat nové možnosti a motivovat žadatele k vyvíjení větší aktivity a kreativity.

Co se týče alokace finančních prostředků a jejich redistribuce mezi jednotlivé státy, tak ty se odvíjejí zejména od velikosti země a jejích příspěvků do Všeobecného rozpočtu Evropských společenství. Tento přístup ovlivňuje opět převážně decentralizovanou úroveň, kde jsou individuálním účastnickým zemím přidělovány přesně stanovené částky na podprogramy a jejich aktivity. U centralizovaných aktivit je k dispozici určitý obnos peněz, jež je sice rozdělen

³² Aktivita je primárně zaměřena na přenos a implementaci již vytvořených produktů/výstupů, jež byly dosaženy v rámci dříve podpořených projektů.

³³ Vlastnická práva na produkty/výstupy vytvořené v rámci projektu jsou majetkem koordinující organizace, která může upravovat možnosti ostatních subjektů s nimi disponovat.

také mezi sub-programy a aktivity, ale přidělování grantů je již uskutečňováno na základě výsledků hodnocení od evaluátorů, nikoliv na bázi přesného určení, kterému státu může být schváleno kolik projektů. I za tímto zdánlivě jasným a těžko ovlivnitelným procesem se skrývá poměrně složité zázemí. Oblast Komunitárních programů je natolik lukrativní, že jednotlivé státy vysílají lobbistické týmy, které mají za úkol „ukořistit“ co největší podíl pro danou zemi. Není pak překvapením, že nejefektivnější tlak dokážou vyvinout země jako Německo, Španělsko, Itálie a Rakousko. Co se týče lobbingu jako takového, tak ten je v současné době čím dál tím častěji uplatňován také ze strany žadatelů o jednotlivé projekty, kteří se snaží prosadit své zájmy.

Nadneseně by se dalo říci, že strukturu Programu celoživotního vzdělávání dotváří také kompozice subjektů, které se jej aktivně účastní. I přes to, že se do LLP zapojuje stále větší počet nových zájemců, existuje určitá neformální síť partnerů, kteří mají bohaté zkušenosti ze vzájemné spolupráce a tvoří jakési „jádro“ úzce kooperujících institucí. Důvod k tomuto počínání je poměrně jednoduchý - jedním z hodnotících kritérií projektu je také kapacita a zkušenosti projektového konsorcia.

2.1.2 Formulář projektové žádosti

V minulých letech se pro vyplňování a podávání projektových žádostí používaly formuláře předpřipravené v textovém editoru Microsoft Word, které se vyznačovaly nejen poměrně velkou flexibilitou, ale především univerzálností. Hlavním důvodem byla dostupnost tohoto softwaru jak pro soukromé osoby, tak pro společnosti. V letošním roce však byla představena zcela nová aplikační forma, která by měla zájemcům o podání projektové žádosti celý proces usnadnit.

Žádost je koncipována ve formátu PDF, se kterým je možné pracovat za pomoci programu zvaného Adobe Reader. Specifickým znakem je především interaktivita. Formulář je možno stáhnout na lokální disk počítače a operovat s ním v režimu off-line (což je ve srovnání se systémem Benefit 7 užívaným pro podávání projektů v rámci Strukturálních fondů nesporná výhoda). Prvním „oříškem“ je fakt, že se souborem je možno pracovat jen s verzí Acrobat Reader 8.1.3 a vyšší, tudíž je žadatel nucen nainstalovat si jeho

nejaktuálnější verzi. Tím však žádost naprosto ztrácí svou flexibilitu, jelikož při jejím přenosu na počítač, jež tento software neobsahuje nelze se souborem pracovat. Dalším problémem je jeho velikost, která u vyplněného formuláře dosahuje až 3 MB. Zdánlivě to není hodnota nijak závratná, ale čekat více než půl minuty na jeho otevření s tím, že při větším množství listů občas při rolování myši dochází k jejich překrývání není pro uživatele příliš přívětivé. Mimo to se v žádosti poměrně často stávají takové nepředpokládané věci jako samovolné přidávání řádků v tabulkách či vznik několika za sebou jdoucích prázdných listů.

Samotný obsah aplikační formy odpovídá potřebám hodnotitelů a obsahuje prostor pro veškeré potřebné informace. Oblasti, jež musí být povinně vyplněny jsou orámovány červeně. Jedna z mála věcí, která uživatele při vyplňování zarazí je znaková dotace u některých polí. Například v části B, kde se uvádějí mimo jiné reference na dříve realizované projekty jsou kolonky omezeny natolik, že se do nich zdaleka nevejdou náležitě identifikace. Nesporně silnou stránkou je však možnost validace žádosti, která umožní zkontrolovat, zda jsou v ní uvedeny veškeré náležitosti. Dokud není aplikační forma označena jako kompletně vyplněná, nelze ji podat on-line. Po podání se na aplikační formě vygeneruje unikátní klíč a soubor se uzavře, tudíž v něm nelze nic měnit.

Samotnou aplikaci této nové žádosti však provázelo poměrně dost sporných okamžiků, ať již na centralizované či decentralizované úrovni. Opožděné představení finálních podob žadatelům³⁴ a jejich neustálé aktualizace³⁵ motivovalo několik subjektů dokonce ke stížnostem na Evropské komisi. Avšak společností, které chtěly svůj projekt dotáhnout do úplného konce a předložit jej k hodnocení, nezbylo nic jiného, než se s těmito obtížnostmi nějakým způsobem vyrovnat.

Za vyvrcholení komplikací by poté mohl být označen den finalizace žádosti, kdy měl být vygenerován unikátní kód a proběhnout registrace do systému. Spousta subjektů zaznamenala významné problémy a některým z nich se podařilo projekt úspěšně podat až po několikahodinovém snažení. Telefonický kontakt na „technickou podporu“ nebyl nikde uveden, tudíž nebyla možnost celou

³⁴ Ve Velké Británii byla žádost pro podávání projektů v rámci Leonardo da Vinci – Transfer inovací zveřejněna teprve 14. února, přičemž deadline pro jejich odevzdání byl 27. února.

³⁵ Aplikační forma pro podávání multilaterálních projektů na centrální úrovni byla v průběhu výzvy čtyřikrát změněna. Z původní verze 1.01 až na finální 1.05.

situaci konzultovat. Snahy o vyřešení prostřednictvím emailu také selhaly. Zprvu byla vina přikládána přetíženému serveru a nedostatečnému hardwarovému zázemí na straně příjemců žádostí. Po náhodném zjištění pracovníků společnosti EURO-NET, kteří se snažili svou projektovou žádost podat v noci z 26. února na 27. února, však byla tato domněnka vyvrácena. Při použití tří absolutně totožných počítačů se shodnými technickými parametry a softwarovými programy se žádost podařilo podat pouze z jednoho z nich. To zjevně naznačuje, že se problém skrývá někde v naprogramování samotné žádosti.

I přes výše zmíněné obtížnosti však můžeme říci, že se administrativní orgány LLP v závěrečné fázi postavily k dané situaci poměrně zodpovědně. U projektových žádostí, jež nebyly z důvodu technických komplikací podány a tento fakt byl Evropské komisi oznámen s dostatečným časovým předstihem (před uzavřením výzvy), byl prodloužen termín pro odevzdání na dobu nezbytně nutnou pro odstranění těchto závad technického charakteru. O tomto postupu byly všechny subjekty, kterých se to týkalo, uvědomeny prostřednictvím elektronické pošty.

2.1.3 Hodnocení projektových žádostí

Po podání projektu lze očekávat několikaměsíční fázi hodnocení individuálních projektových žádostí. Každý projekt je evaluován dvěma nezávislými hodnotiteli tak, aby byla zaručena objektivita. Pro evaluaci jsou pevně stanovena pravidla, ke kterým jsou dokonce vytvořeny metodické pokyny. Ty jsou dostupné také žadatelům, takže každý subjekt má předem možnost zjistit, na které oblasti bude brán prioritní zřetel. Ani těmito pravidly však nelze zajistit stoprocentní nestrannost a nezájatost, a to minimálně ze dvou důvodů.

- **Evaluátoři nejsou neomylnými stroji** - ať chceme či ne, do procesu vždy budou vstupovat sympatie, antipatie, subjektivní názory, očekávání a osobní preference, záleží pouze na tom, v jaké míře se ve finálním výsledku podepíší na rozhodování.
- **Evaluátoři mají vazby s koordinátory projektů** – jelikož působí také jako externí hodnotitelé v rámci již schválených a realizovaných projektů. Může se tedy stát, že hodnotitel dostane k posouzení aplikační formu od

subjektu, se kterým může mít určité vazby z předchozích zkušeností. Je tedy pouze na jeho morálním přesvědčení, zda dokáže tento fakt při rozhodování eliminovat.

Administrativní orgány na centralizované i decentralizované úrovni mají za povinnost o výsledcích výběrového řízení projektů informovat všechny účastníky, přičemž nezáleží na tom, zda byly či nebyly jejich aplikační formy schváleny k financování. Společně s tímto vyrozuměním se zasílá také kopie expertního hodnocení, jež by mělo neúspěšným žadatelům ukázat slabé stránky jejich žádosti a umožnit jim tak v budoucnosti připravit lépe zpracovaný projektový návrh. V praxi to znamená, že žadatel obdrží dokument v rozsahu přibližně 10 – 15 řádků, který mnohdy obsahuje spíše fráze všeobecného charakteru a velmi těžko se na jeho základě něco zlepšuje. Ukázkou může být případ jedné italské společnosti, která ve dvou po sobě jdoucích letech podala obsahově kompletně totožnou projektovou žádost, přičemž slabé stránky uvedené v hodnocení z roku 2007 byly vyzdviženy v roce 2008 jako velmi silné body s inovativním charakterem.

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, předpokládané oznámení výsledků na centralizované úrovni je očekáváno v červnu, respektive červenci, roku 2009. Dodržení tohoto data však není v žádném případě závazné. Jestliže budeme vycházet ze zkušeností minulých let, lze počítat se značným zpožděním, a to v řádech dvou až tří měsíců³⁶. Tento fakt může značným způsobem narušit následující fáze schválených projektů, jelikož v žádostech je všeobecně předpokládaným datem začátku 1. říjen 2009. V případě, že chce projektové konsorcium posunout zahájení realizace aktivit, je potřeba o tuto změnu požádat *Education, Audiovisual & Culture Executive Agency*, což představuje další drobnou komplikaci.

U decentralizovaných akcí také není pevně stanoveno datum oznámení výsledků jednotlivých projektů. Spíše zde záleží na flexibilitě Národních agentur a počtu přijatých žádostí. Například v České republice, kde je přijato přibližně 25 – 30 projektových žádostí - podprogram Leonardo da Vinci, aktivita

³⁶ V roce 2007 byly výsledky oznámeny v posledním říjnovém týdnu. V roce 2008 byly výsledky multilaterálních projektů Grundtvig zveřejněny na přelomu srpna a září, schválené projekty v rámci průřezového programu byly oznámeny na přelomu října a listopadu.

Transfer inovací – ročně, je období hodnocení určitě kratší než ve Španělsku, kde je tento počet přibližně třikrát vyšší. Všeobecně jsou však výsledky zveřejňovány v období od konce srpna až do první poloviny října daného roku. Stejně tomu bude pravděpodobně i letos.

2.1.4 Uzavírání smluv v rámci schválených projektů

Uzavření smlouvy mezi administrativním orgánem a koordinátorem projektu je jedním z nejdůležitějších kroků, protože teprve po jejím signování mohou začít probíhat projektové aktivity a náklady se stávají uznatelnými. Tyto smlouvy jsou víceméně standardizovány, přičemž dochází pouze k aktualizaci základních údajů o projektu a koordinátorovi. Ve smlouvě jsou ustanoveny všechny důležité náležitosti jako práva a povinnosti z ní vyplývající, celkový rozpočet projektu s přesným rozdělením na grantovou pomoc a vlastní spoluúčast, procentuální rozdělení částek, které koordinátor v rámci projektu obdrží a stanovení podmínek pro jejich vyplacení, jsou zde uvedeny také informace o jednotlivých členech konsorcia. Jakákoliv změna či dodatek smlouvy musí být vyhotoven v písemné podobě a musí být schválen všemi partnery, což v případě průměrné účasti 7 – 10 subjektů není mnohdy příliš jednoduché. Při uzavírání těchto smluv však většinou nedochází k zásadním komplikacím, jedinou výtkou by pak mohlo být to, že se administrativní orgány drží spíše mezních lhůt, v rámci nichž by měly jednotlivé úkony spojené s tímto procesem splnit.

Mnohem problematičtější je však ve valné většině případů uzavírání partnerských smluv. Každý partner, jež je v projektu aktivně zapojen a má nárok na rozpočet musí s koordinátorem podepsat tzv. Partnership contract, který ustanoví podmínky jeho zapojení do projektu. I přes to, že jsou publikovány určité formuláře či vzory pro tyto dokumenty, v žádném případě není závazné jejich využití. Z toho vyplývá, že dohodnutí podmínek může být v mnoha případech značně složité, jelikož každý ze zapojených subjektů se snaží získat co nejlepší výchozí pozici. Důvodem není jen rozdělení finančních plateb, na kterých je partner do určité míry závislý, ale také pojistka v případě vzniku jakéhokoliv problému (nesplnění aktivit, zpoždění s platbami, atd.). Celý proces podpisu navíc prodlužuje fakt samotného procesu, kdy si musí subjekty smlouvy mezi sebou zasílat poštou, či expresní dodávkovou službou. Z těchto a

dalších důvodů tedy standardně dochází k tomu, že je smluvní proces mezi koordinátorem a partnery kompletně dokončen až po 3 – 4 měsících. Finálním výsledkem je to, že i přes princip předfinancování jsou partnerské subjekty nuceny přibližně prvních 4 - 5 měsíců³⁷ pokrývat vzniklé náklady ze svých zdrojů, což v některých případech může představovat částky v řádech desítek až stovek tisíc korun.

2.1.5 Období realizace projektu a uznatelnosti nákladů

Realizace projektových aktivit může oficiálně začít dnem podpisu smlouvy mezi koordinátorem a administrativním orgánem a jejich konec záleží na délce trvání celé akce. Standardní a nejvíce využívanou délkou trvání multilaterálních projektů je však 24 měsíců, což je doba nezbytně nutná k zajištění toho, že opravdu bude dosaženo stanovených výsledků a výstupů.

Období realizace je velmi individuálním pojmem a jeho obsah záleží spíše na kompozici projektových aktivit. Ať je však náplň jakákoliv, téměř vždy se partnerství setká s určitými problémy a komplikacemi. Realizace jednoho daného projektu většinou není pro všechny členy projektových týmů individuálních subjektů primární činností a představuje spíše doplňkové úkoly k hlavnímu pracovnímu poměru³⁸. Z tohoto důvodu se mnohdy střetávají nejen zájmy napříč projektovým konsorciem, ale vstupují zde také externí vlivy prostřednictvím priorit zahrnutých společností. Důsledky jsou většinou negativní a projevují se v podobě nedodržování časových harmonogramů, neefektivního řízení rozpočtů, nedosažené kvality výstupů a produktů, stejně jako vypjatými situacemi v komunikaci a vznikem „ad hoc“ úkolů. Všechny tyto faktory jsou však více spjaté se schopností partnerství projekt řídit a nedá se říci, že by do této aktivity nějakým klíčovým způsobem zasahovaly administrativní orgány. Výjimkou může být situace, kdy Výkonná či Národní agentura na základě průběžné zprávy nebo náhodné kontroly zjistí významné nesrovnalosti a odchylky od stanoveného harmonogramu projektu. Poté může být nařízena kontrola přímo v místě realizace projektu, hospitační cesta na následující

³⁷ První platba nepřichází ihned po podpisu smlouvy, většinou je zde ponechána lhůta 30 – 45 dní pro převedení peněz na bankovní účet partnera.

³⁸ V tomto případě jsme upustili od skutečnosti, kdy jsou projekty realizovány společnostmi specializovanými pouze na tuto aktivitu. V takovém případě však jednotliví členové týmu většinou participují na více projektech ve stejném období, což má v důsledku podobný efekt.

transnacionální akci v rámci projektu či jiná akce vedoucí k nápravě současného stavu věcí.

V případě, že konsorcium s blížícím se koncem projektu zjistí, že není schopno ve stanoveném termínu naplánované úkoly dokončit, může požádat prostřednictvím koordinátora o prodloužení období realizace a uznatelnosti projektových nákladů. V žádosti musí být samozřejmě uvedeny veškeré relevantní důvody k tomuto kroku a sumarizace objektivních příčin, které danou situaci způsobily. Takováto žádost je posléze posuzována administrativním orgánem a výsledkem je buďto její přijetí nebo zamítnutí. Dle stanovených pravidel by vyjádření mělo být známo ještě před oficiálním ukončením projektu tak, aby partnerství mohlo buďto stanovit nový harmonogram pro dokončení aktivit a čerpání nákladů nebo zfinalizovat aktuální stav produktů a připravit závěrečnou zprávu. U některých projektů se však klidně může stát, že posouzení žádosti o prodloužení přijde až po oficiálním konci. V případě projektu schváleného pod číslem 2006 PT/06/B/F/NT – 159165 – AVALNET byla žádost o prodloužení podána na přelomu září a října roku 2008, tedy tři měsíce před oficiálním koncem. Na začátku ledna 2009 poté koordinátor informoval celé partnerství o faktu, že dosud neobdržel vyrozumění v celé záležitosti, a proto je potřeba, aby mu byly dodány veškeré podklady k závěrečné zprávě v termínu do 14-ti dnů. Když byla dokumentace téměř připravena, bylo vydáno stanovisko ze strany Národní agentury, že se povoluje prodloužení projektu o dalších 5 měsících.

2.1.6 Průběžná a závěrečná hodnotící zpráva

Jak již bylo zmíněno, partnerství nemá v průběhu realizace projektu a implementace jednotlivých aktivit nijak zvlášť svázané ruce ze strany administrativního orgánu. Pokud nepřijdou neočekávané situace, je management delegován výhradně na konsorcium. Čím jsou však všichni partneři povinováni je podávání průběžné zprávy a závěrečné zprávy. Tyto jsou oficiálními dokumenty reportujícími nejen vykonané aktivity a dosažené výsledky, ale také nakládání s grantovými prostředky a jejich využívání ve smyslu dosahování projektových cílů. Ve schématu životních cyklů projektů jsou sice průběžné a závěrečné zprávy zachyceny jakožto dvě nezávislé fáze, avšak

jejich struktura a koncepce je natolik podobná, že budou spojeny do jedné ucelené části.

Partnerství má za povinnost v polovině období realizace projektu³⁹ předložit administrativnímu orgánu průběžnou zprávu, která je oficiálně nazývána „Interim report“ a pokrývá první část realizace projektu. Jestliže tedy projekt začal dne 1. října 2007, Interim report monitoruje časový úsek od 01/10/2007 do 30/09/2008. Partnerství má na vypracování a předložení takovéto zprávy lhůtu 60 dní⁴⁰, přičemž většina koordinátorů nechává prvních 30 dní pro zpracování veškeré dokumentace ze strany partnerů a následujících 30 dní využívá k celkové kompletaci finální verze.

Technická část má za úkol definovat dosažné cíle a vytvořené produkty a výstupy. Pro většinu subjektů představuje jednodušší, ale zato mnohem zdoluhavější a časově náročnější součást. Vyplňuje se do připravených formulářů v textovém editoru Microsoft Word a skládá se z takzvaných „Public“ (veřejných) a „Confidential“ (neveřejných) reportů.

Veřejná zpráva je určena pro účely publikování a je dostupná také externím subjektům. Jejím hlavním cílem je sloužit jako vzor dobrých zkušeností a poskytovat tak informace mimo jiné široké veřejnosti, která má zájem dozvědět se více o náplni projektů a jejich realizaci. Jsou zde uvedeny základní informace o projektu, hlavní cíle, očekávané produkty a výstupy, stejně jako popis skutečností týkajících se aktuálního progresu projektu, již vykonaných aktivit a plánovaného harmonogramu akcí v následujících fázích realizace. I přes to, že má konsorcium za povinnost tuto část vyplnit, nedá se říci, že by informace v této uvedené byly klíčové pro odbornou evaluaci ze strany Výkonné či Národní agentury.

Neveřejná část zprávy je mnohem rozsáhlejší a obsahuje interní informace vypovídající nejen o vykonaných aktivitách, ale také o dalších navazujících souvislostech. Jejím hlavním cílem je posloužit k expertnímu hodnocení, jež má za úkol posoudit, zda je projekt realizován v souladu s informacemi uvedenými v aplikační formě a hlavně zda je po kvalitativní i kvantitativní stránce schopen dosáhnout stanovených cílů a produktů. V prvních částech je konsorcium

³⁹ Týká se akcí o délce trvání 18 měsíců a více.

⁴⁰ V našem příkladě by byl tedy termín pro předložení průběžné zprávy 30. listopadu 2008.

vyzváno k sumarizaci veškerých doposud vykonaných aktivit a vytvořených produktů, přičemž má za povinnost uvést veškeré odchylky, které mohly vzniknout oproti stanovenému harmonogramu. V další fázi musí partnerství nastínit aktivity, které by měly být vykonány v následující polovině projektu a stejně tak i zde musí odhadnout a zmínit veškeré možné změny oproti plánu. To u některých projektů může být přirovnáváno k „věštění z křišťálové koule“, neboť projektový management je zejména o řízení změn a odhadovat odchylky přibližně 12 měsíců předem je spíše absurdní. Příkladem může být projekt číslo 134681-LLP-1-PT-GRUNDTVIG-gmp – KEMP, kde byla v listopadu roku 2008 podána průběžná zpráva. V té době nikdo ze zapojených subjektů nemohl tušit, že se na přelomu prosince 2008 a ledna 2009 dostane jedna z partnerských organizací (ReFIT e. v.) z důvodu finančních problémů do insolvenčního řízení a bude muset z projektu odstoupit. Tento fakt znamenal významné narušení projektových aktivit, neboť se měli 2 zástupci cílové skupiny z Německa účastnit Pilotního testovacího kurzu v Madridu (březen 2009), ale i přes závažnost této změny ji nikdo nemohl předpokládat v časovém předstihu. Další část zprávy je již věnována jednotlivým „workpackagům“⁴¹, které musí být poměrně velmi podrobně charakterizovány. Obzvláště velká pozornost je věnována srovnání popisu náplně workpackagů v aplikační formě a jejich praktickému průběhu při realizaci projektu. Mimo jiné jsou porovnávány také předpokládané a skutečné doby realizace aktivit spadajících do těchto „balíčků prací“. Opět je potřeba uvést veškeré případné změny oproti harmonogramu a dostatečně je zdůvodnit. U workpackagů, které nebyly doposud realizovány musí být také vyplněny veškeré kolonky s tím, že se zde uvádějí předpokládané informace. Do neveřejné části technické zprávy se vepisují také záznamy související s finančními aspekty projektu. Musí zde být uveden poměrně podrobný přehled o finančních tocích v rámci celého partnerství. Vzhledem k tomu, že povinnou přílohou neveřejné části zprávy je hodně detailní analýza rozpočtu v tabulkovém editoru MS Excel⁴², je tento krok poměrně nesmyslný, jelikož dochází k prosté duplikaci údajů. Závěrečná část technické zprávy je zaměřena

⁴¹ Slovo pochází z anglického Workpackage, což by se dalo přeložit jako „pracovní balíček“. V praxi se pod tímto pojmem skrývá soubor aktivit stejného charakteru vedoucích k dosažení určitého výsledku či produktu.

⁴² V technické části je dokonce uvedeno, že se údaje uvedené v příloze podrobné analýzy rozpočtu musí plně shodovat s informacemi ve věcné zprávě.

na hodnocení konsorcia jako celku, inovativních aspektů projektu, diseminace, udržitelnosti jeho výsledků a v neposlední řadě také případným problémům, které mohly nastat v průběhu realizace projektových aktivit. Jako součást věcné části musí být doloženy kopie veškerých produktů a výstupů, případně materiálů prokazujících jejich uskutečnění⁴³.

Další součástí průběžných a závěrečných zpráv je finanční část. Nedá se říci, že by byla zásadním způsobem náročnější na vyplňování údajů do připravené šablony v tabulkovém editoru MS Excel, ale dozajista je komplikovanější v jejich doložení. Oficiální tabulka je složena z několika „listů“. Vyplňují se zde informace týkající se čerpání celkového rozpočtu, transferu obdržených prostředků na bankovní účty partnerů, komplexního přehledu stavu nákladů⁴⁴, stejně jako analýza nákladů dle jednotlivých rozpočtových kategorií⁴⁵. Tabulka obsahuje poměrně velké množství předdefinovaných vzorců, tudíž je spousta výpočtů a převodů činěna automaticky, což je určitě pozitivní. Větším problémem je poté prokazování dokumentace vztahující se k vynaloženým finančním prostředkům, která musí být povinně doložena jak k průběžné, tak k finální zprávě. V novém programovacím období 2007 – 2013 stále nebyla zveřejněna „Administrativní finanční a technická příručka“, což dává administrativním orgánům poměrně hodně volnou ruku. Jednoduše řečeno: „Jiný kraj, jiný mrav.“ Tento fakt je platný zejména na decentralizované úrovni, kde si jednotlivé Národní agentury vykládají finanční pravidla po svém a někdy jejich požadavky nabírají až rozměrů absurdity. V případě projektu číslo LLP-LdV-TOI-2007-TR-071 – e-Lancom Národní agentura Turecka stanovila pro ukotvení směnného kurzu den převodu 1. platby na účet partnerů (15. duben 2008). Dva měsíce od odevzdání průběžné zprávy konsorciem (16 měsíců od zahájení projektu) však změnila pravidla a nařídila veškeré doposud utracené náklady znova přepočíst na základě směnného kurzu z prosince

⁴³ Toto se týká zejména projektů, kde je hlavním výstupem testovací kurz, workshop, odborný seminář, či jiná akce, která nejde doložit fyzickým produktem.

⁴⁴ U projektů, kde je předpokládáno generování příjmů, ať již současných či budoucích, se samozřejmě dokládá také jejich přehled. O výši získaných příjmů je poté krácen grant.

⁴⁵ Rozpočty multilaterálních projektů se standardně skládají z: Personálních nákladů, Cestovného a pobytových nákladů, Nákladů na vybavení a ICT, Nákladů na externí služby, Ostatní nákladů a Režijních (nepřímých) nákladů.

2007⁴⁶. Ve stejném projektu navíc administrativní orgán nařídil změnu odpisů výpočetní techniky. Při jejím nákupu, v lednu a únoru 2008, byla doba odpisování stanovena na 36 měsíců. V březnu 2009 (po roce od jeho nákupu) přišla Národní agentura Turecka opět se změnou pravidel a nařídila dobu odpisů prodloužit na 60 měsíců.

Proces hodnocení průběžných a závěrečných zpráv je poměrně klíčový pro celé projektové konsorcium, jelikož teprve na základě pozitivní evaluace a schválení obou částí, může být vyplacena druhá, respektive závěrečná platba. Poměrně zvláštním paradoxem zde je, že partnerství má na přípravu veškerých podkladů 60 dní, zatímco doba pro dokončení jejich hodnocení ze strany administrativního orgánu není žádným způsobem omezena, či stanovena. Není tudíž žádnou výjimkou, že se tento proces často velmi protahuje a Výkonná, stejně jako Národní agentury nepospíchají s finálním uzavřením projektu.

V případě průběžných zpráv může evaluace trvat od 3 do 11 měsíců. Samozřejmě, čím dříve jsou reporty schváleny, tím dříve obdrží partnerství peníze, takže se koordinátoři snaží tlačit na administrativní orgány. Ani to však nemusí pomoci. Například v rámci projektu číslo 2006 PT/06/B/F/NT – 159165 – AVALNET trvalo schvalování průběžné zprávy přibližně 11 měsíců, tudíž druhá platba, která měla z části pokrývat náklady vzniklé ve 2. polovině projektu přišla měsíc před jeho oficiálním koncem. To způsobilo, že partneři byli nuceni veškeré náklady vzniklé v průběhu těchto 11 měsíců pokrývat výhradně ze svých zdrojů, přičemž se jednalo o částky řádově ve statisících korun.

Situace není růžovější ani v případě závěrečných zpráv. Ba naopak by se dalo říci, že zde panuje morálka ze strany administrativních orgánů ještě mnohem horší. Ještě před 3 lety bylo standardem, že hodnocení závěrečných zpráv netrvalo déle než 6 – 8 měsíců. V současné době to je řádově 14 – 18 měsíců. Důvodem je velmi časté doplňování reportů, které si buďto Výkonná nebo Národní agentura vyžádá. Při každém takovém novém doplnění (může se jednat klidně o dokument o rozsahu 1 strany) má administrativní orgán lhůtu 90 dní na jeho prozkoumání. V rámci projektu číslo PT/05/B/F/PP-159147 – e-

⁴⁶ Rozdíl směnných kurzů pro Českou republiku činil přibližně Kč 1,60. 15. dubna 2008 byl směnný kurz 1 EUR = 24,752 CZK, v prosinci 2007 byl směnný kurz 1 EUR = 26,38 CZK. Tento krok způsobil českému partnerovi kurzovou ztrátu.

Trainers byla závěrečná zpráva odevzdána k 30. listopadu 2007. Teprve v prosinci roku 2008 si Národní agentura Portugalska vyžádala doplňující podklady ze strany partnerů, na jejichž hodnocení má dalších 90 dní. Finální oznámení výsledků hodnocení tohoto projektu tedy konsorcium nemůže očekávat dříve než na přelomu dubna a května 2009 (tedy přibližně 17 měsíců od předložení závěrečné zprávy). Takovéto prodlevy určitě nejsou pro subjekty zapojené do programu LLP příjemné, jelikož čekat například 16 měsíců na platbu ve výši 12.000 EUR, které byly do projektu investovány, je obzvláště v současné ekonomické recesi pro mnoho společností a institucí na hranici bytí a nebytí.

2.2 Aplikace a řízení Fondu pro podporu spolupráce škol

2.2.1 Aplikace struktury, metodických pokynů a finanční redistribuce do praxe

Struktura Fondu pro podporu spolupráce škol je velmi jednoduchá a přehledná. Fond je v podstatě složen z pouhých třech aktivit, které se různými způsoby dotýkají spolupráce škol. Pro některé subjekty by mohlo být matoucí, že se do tohoto programu řadí také individuální mobility studentů, učitelů a administrativních pracovníků, což se asi zainteresovaným osobám primárně nevybaví při vyslovení názvu tohoto dotačního titulu. Na druhou stranu je zařazení do této kategorie poměrně logické, neboť i tyto studijní pobyty mohou značným způsobem přispět k rozvoji spolupráce vzdělávacích institucí. Navíc vytvářet nový program kvůli jedné aktivitě by v tomto případě nebylo zrovna efektivní.

Jak je uvedeno v Příručce pro žadatele 2009, oprávněnými žadateli o granty mohou být střední školy, vyšší odborné školy, vysoké školy a jiné vyšší vzdělávací instituce a neziskové organizace⁴⁷, jejichž hlavní náplní je vzdělávání a školení. I když je zahrnutí těchto institucí logické vzhledem k samotnému názvu daného programu, je poměrně zarážející, že působnost Fondu pro podporu spolupráce škol není rozšířena také na další vzdělávací instituce, které se aktivně podílí na zvyšování odbornosti a konkurenceschopnosti zaměstnanců na trhu práce. Význam a podíl těchto institucí na dalším vzdělávání osob stále roste, přičemž právě neformální

⁴⁷ Asociace škol, Asociace vysokých škol, Asociace učitelů, Asociace rodičů a další.

vzdělávání z velké části podporuje myšlenku celoživotního učení, která je mimo jiné jednou z priorit Finančního mechanismu EHP/Norsko.

Jak již bylo zmíněno v praktické části, v současné době je z Finančního mechanismu EHP/Norsko podporováno 12, respektive 15 členských států Evropské unie. Zajímavostí však je, že spolupráce může být rozvíjena více méně pouze na úrovni státu, který je příjemcem finanční pomoci a donorského státu⁴⁸. To samozřejmě značně eliminuje přenos dobrých praktik také z ostatních zapojených zemí. Navíc zde sehrává určitou roli fakt, že primárně musí v rámci realizovaných projektů docházet k přenosu nových a inovativních metod vedoucích ke zlepšení vzdělávacího systému směrem z Lichtenštejnska, Islandu či Norska do České republiky. Kvalita vzdělávacích institucí a systémů je v těchto zemích určitě vysoká, ale inovativnost a zdokonalování se v tomto případě skrývá spíše pod rouškou odlišnosti, která je však typickým znakem různorodého multikulturního prostředí napříč Evropou.

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy v letošním roce podpoří přibližně 60 žádostí o individuální mobilitu (max. výše grantu 7.000 EUR)⁴⁹, 6 projektů v rámci Aktivit 2 – Spolupráce v oblasti vzdělávání (max. výše grantu 20.000 EUR) a 4 projekty spadající do Aktivit 3 – Rozvoj institucí (max. výše grantu 50.000 EUR)⁵⁰. Z těchto údajů je patrné, že největší podíl financí je alokován pro účely individuálních mobilit, ať již učitelů, studentů, či administrativních pracovníků. Žádat o tyto granty mohou jednotlivci nebo instituce pouze na české straně, partnerské subjekty z donorských států nemají nárok na rozpočet. To je sice pochopitelné u vzdělávacích pobytů, avšak u Aktivit 2 a 3, kde se předpokládá aktivní zapojení obou stran je to přinejmenším zvláštní.

Co se týče vyhledávání partnerských institucí na Islandu, v Lichtenštejnsku a Norsku, tak existuje seznam doporučených subjektů, se kterými by měla být navázána spolupráce. Ten je zveřejněn na oficiálních webových stránkách NAEP. Nedá se říci, že by v této oblasti existovalo nějaké užší konsorcium

⁴⁸ Minimální počet partnerů je 2 – 1 partner z donorského státu a 1 partner ze státu představujícího příjemce podpory.

⁴⁹ Zdroj: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=120&, březen 2009.

⁵⁰ Zdroj: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=134&, březen 2009.

partnerů, které by na základě dlouhodobé spolupráce kooperovalo v různorodých oblastech a na diversifikovaných projektech financovaných v rámci Finančního mechanismu EHP/Norsko.

2.2.2 Projektová žádost

Žádosti o finanční granty v rámci Aktivit 2 a 3 Fondu pro podporu spolupráce škol se vyplňují do formuláře připraveného v textovém editoru MS Word. Tento je možno stáhnout si na lokální disk počítače z webových stránek Národní agentury pro evropské vzdělávací programy. Žádost není žádným způsobem speciálně upravena, ani neobsahuje interaktivní funkce, tudíž se dá používat pouze v režimu off-line. To však v žádném případě není na škodu. Její přenos a vyplňování se tímto stává velmi flexibilní, jelikož aplikace MS Word je dnes standardní součástí snad každého počítače.

Zajímavostí je, že se tato aplikační forma vyplňuje v českém jazyce. Z toho vyplývá, že se v přípravné fázi projektu nepočítá se společnou přípravou všech partnerů a vyplňování žádosti záleží pouze na českém subjektu. Tento fakt však může být problémem při vyhledávání partnerské instituce, které musí být v každém případě základní myšlenka přiblížena buďto v angličtině nebo jiném společném jazyce. V opačném případě je velmi obtížné školu z Lichtenštejnska, Norska či Islandu získat pro projektový návrh. Jako drobná nekomplexnost může být vnímáno také to, že i když je žádost vyplňována v českém jazyce, průběžné a finální zprávy musí být kompletovány v angličtině. Pro subjekt, který si před přípravou projektu tuto informaci nezjistí a jeho projektová žádost je schválena, to může být velmi nemilé překvapení.

Samotná aplikační forma není příliš rozsáhlá a ve své nevyplněné podobě má přibližně 15 stránek v elektronické verzi. Celý dokument poté zachycuje jak obsahovou, tak finanční stránku projektu a není tedy potřeba přikládat dodatečné soubory či dokumenty spojené s rozložením celkového rozpočtu. Dle informací poskytnutých ze strany NAEP má nárok na finanční částku rozpočtu pouze instituce na české straně. Náklady spojené s aktivitami partnera z donorského státu jsou hrazeny z jeho zdrojů. V případě, že by kooperující organizace z Lichtenštejnska, Islandu či Norska měla vykonat mobilitní akci do České republiky, náklady na úhradu této musí být zahrnuty v celkovém

rozpočtu českého partnera, přičemž je tato částka reprezentována ve většině případů paušálně stanovenou sumou dle doporučení a metodických pokynů NAEP. Jak již bylo zmíněno v úvodní části, tento přístup není zrovna ideální a hlavně motivující pro instituce z donorských států, které se chtějí zapojit do takovýchto projektů. Vzhledem k tomu, že se jedná o spolupráci a společné dosahování určitých výsledků, tato oblast by mohla být opatřena lépe.

K aplikační formě se nepřikládají žádné speciální přílohy, které by prokazovaly finanční kapacitu institucí, zakládací listiny či výpisy z rejstříku. Jedinou povinnou přílohou žádosti jsou zavazující dopisy od všech partnerských institucí, ve kterých partneři potvrdí, že se budou aktivně účastnit navrhovaného projektu. Takovéto dopisy musí obsahovat název projektu, jeho trvání a příslib aktivní účasti partnera, případně jeho úkoly v rámci projektu. Pouze v případě, že se projektu účastní nezisková organizace, je potřeba doložit také kopie stanov organizace.

Kompletně vyplněná aplikační forma se všemi náležitostmi je zasílána na kontaktní bod v České republice v tištěné i elektronické podobě. Vytisknutý originál žádosti musí být podepsán oprávněnou osobou, kterou je ve většině případů ředitel SŠ/VOŠ nebo rektor, jedná-li se o vysokou školu. Prostá kopie žádosti v elektronické podobě je poté zasílána na Národní agenturu pro evropské vzdělávací programy prostřednictvím e-mailu. Tato sice nemusí obsahovat podpis oprávněného zástupce, avšak po obsahové stránce musí být naprosto totožná se signovanou verzí.

Je pravdou, že předkládání aplikačních forem v rámci Fondu pro podporu spolupráce škol nepředstavuje hypermoderní metodu založenou na inovativních nástrojích výpočetních a komunikačních technologií, ale na druhou stranu je zjevné, že tento mírně zastaralý způsob mnohem lépe eliminuje externí faktory, jež by mohly celý proces podávání projektů zkomplikovat. Samozřejmě, otázkou zůstává, zda by tento způsob byl stejně efektivní i v případě, že by byl počet přijatých aplikačních forem mnohonásobně vyšší.

2.2.3 Hodnocení aplikačních forem

Tato fáze projektové žádosti je také plně v kompetenci NAEP. Všechny obdržené žádosti jsou nejprve zaregistrovány pod daným evidenčním číslem,

které je udělováno na základě pořadí, v němž byly projekty přijaty. Následuje proces hodnocení vzhledem k vylučovacím kritériím, jež jsou představovány dvěma klíčovými body. Za prvé je to ověření, zda jsou všichni žadatelé o finanční grant v rámci Aktivit 2 a 3 právníckými osobami a za druhé je to kontrola Čestného prohlášení, na jehož základě individuální subjekty deklarují, že nejsou v rozporu se stanovenými kritérii. Následuje další evaluace dle Kritérií oprávněnosti a Kritérií formálních náležitostí. Toto jsou více méně administrativní záležitosti a žadatelé, kteří si pečlivě prostudovali metodické pokyny a nezanedbali žádnou část příručky, by neměli mít sebemenší problém projít těmito prvotními fázemi.

Projekty, jež projdou prvotní kontrolou jsou dále předány externím hodnotitelům, kteří jsou nezávislými experty, na základě jejichž posudků by mělo být rozhodnuto o tom, zda projekt bude či nebude doporučen k financování. Hodnotitelé samozřejmě zpracovávají také posudek v písemné podobě tak, aby mohl být po dokončení této etapy zaslán jednotlivým žadatelům a mohl jim posloužit jako zpětná vazba pro přípravu projektů do budoucích let. V rámci Fondu pro podporu spolupráce škol bohužel není zveřejněn oficiální hodnotící formulář používaný evaluátory, tudíž si žadatelé mohou udělat obrázek o hodnotících kritériích pouze na základě informací uvedených v Příručce pro žadatele 2009, kde je uvedeno pouze pět všeobecných a spíše nic neříkajících bodů v odrážkách.

Vzhledem k průměrnému počtu přijatých a schválených projektových žádostí v rámci Aktivit 2 – Spolupráce v oblasti vzdělávání⁵¹ a Aktivit 3 – Rozvoj institucí⁵² je poměrně zbytečné polemizovat o postavení externích hodnotitelů a jejich morálních hodnotách, jelikož v případě Fondu pro podporu spolupráce škol na ně zjevně není vyvíjen žádný tlak a ani nemusí volit mezi velkým počtem velmi obsahově a kvalitativně podobně připravených projektových žádostí.

⁵¹ V rámci 4. výzvy k předkládání žádostí obdržela NA k 15.5.2008 celkem 4 žádosti a 4 byly schváleny, k 15.10.2008 poté 2 žádosti a 2 byly schváleny. Zdroj: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=135&, březen 2009.

⁵² V rámci 4. výzvy k předkládání žádostí obdržela NA k 15.5.2008 celkem 8 žádostí a 4 byly schváleny, k 15.10.2008 poté 6 žádostí a 4 byly schváleny. Zdroj: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=135&, březen 2009.

Samotné výběrové řízení je poměrně krátké a rychlé. Navíc jsou pro něj přesně stanoveny lhůty, které nemohou být ze strany Národní agentury pro evropské vzdělávací programy porušeny, a tudíž mohou být žadatelé poměrně klidní ve smyslu toho, kdy přesně se dozví výsledky. Celý proces může trvat maximálně 60 dní, přičemž prvních 30 dní od uzavření výzvy pro zasílání projektových žádostí je určeno pro hodnocení aplikačních forem a ve lhůtě následujících 30-ti dnů má NAEP za povinnost o výsledcích informovat všechny subjekty, které se zapojily do výběrového řízení. Společně s vyrozuměním je zasíláno také expertní hodnocení v písemné podobě. Ani zde však nemůžeme očekávat podrobnou analýzu, která by nám přesně ukázala kritické místa a mezi řádky jsme mohli najít návod na zlepšení projektového návrhu do dalšího kola výzvy. Úspěšní žadatelé se tím však nemusí trápit a mohou začít pomalu myslet na podpis smlouvy.

2.2.4 Uzavírání smluv v rámci schválených projektů

Fáze kontraktace u projektů schválených v rámci Aktivit 2 a 3 Fondu pro podporu spolupráce škol je poměrně jednoduchá. Projektová smlouva se podepisuje mezi Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy a příjemcem grantu. Tato smlouva je opět standardizována, přičemž se v ní aktualizují pouze informace týkající se konkrétního projektu a instituce, která je příjemcem grantu. Ve smlouvě jsou mimo jiná ustanovení uvedeny také hlavní charakteristiky aktivit, které mají být realizovány, trvání grantové smlouvy omezené přesným datem zahájení a ukončení kontraktu a také specifikace projektového rozpočtu vyjádřená částkou v Euroch. Ze smlouvy příjemci grantu vyplývá povinnost vést o přijaté finanční pomoci ve svém oficiálním účetnictví záznamy.

Schválené projekty jsou realizovány v režimu předfinancování, přičemž příjemci grantu je vyplacena částka ve výši 80 % celkové schválené dotační pomoci z Finančních mechanismů EHP/Norsko, a to do 14-ti dnů od podpisu smlouvy poslední z obou zainteresovaných stran. Zbývajících 20 % grantu je koordinátorovi projektu vyplaceno až po finálním vyúčtování a schválení závěrečné zprávy, která se předkládá administrativnímu orgánu po ukončení projektu.

Jelikož partnerské instituce z Islandu, Lichtenštejska a Norska nemají nárok na vlastní rozpočet⁵³, nemusí se u nich žádným způsobem účast v projektu ošetřovat smluvním vztahem. Pro jejich zapojení do plánovaných aktivit bohatě stačí doložit zavazující dopis, který je dokladem o partnerství také v případě, že je aplikační forma schválena a akce v ní navržené budou realizovány.

2.2.5 Období realizace projektu a uznatelnosti nákladů

Maximální doba realizace projektů schválených v rámci Aktivit 2 a 3 je stanovena na 12 kalendářních měsíců. Vzhledem k tomu, že je doba výběrového řízení a povinnosti oznámit výsledky hodnocení stanovena na maximální lhůtu 60-ti dní, subjekty, jejichž aplikační formy jsou úspěšné, mohou začít s realizací již v červenci roku 2009⁵⁴. To je pro koordinátory neoddiskutovatelně dobrá zpráva. I přes to, že období realizace projektových aktivit může být teoreticky od jednoho do dvanácti měsíců, všeobecně se doporučuje využívat spíše horní limit délky akce tak, aby se eliminovaly případné problémy se zpožděními v dosahování jednotlivých výsledků. Navíc tak partnerství získává určitou celkovou rezervu, která je v projektovém managementu vždy nezbytná.

Samotné řízení a implementace aktivit stanovených a nastíněných v aplikační formě projektu je plně v rukou konsorcia partnerů. Respektive by se dalo říci, že administrativní orgán nemá potřebu jejich vykonávání zásadním způsobem ovlivňovat. U vybraného vzorku projektů může být samozřejmě nařízena náhodná kontrola přímo v místě realizace projektu, tato má však více méně monitorovací a informační charakter. V žádném případě se nejedná o komplikovaný hloubkový audit.

Jelikož jsou projekty financované z Fondu pro podporu spolupráce škol určeny výhradně vzdělávacím institucím v podobě škol, dá se jen velmi těžko předpokládat, že by do jednotlivých fází mohly vstupovat nějaké vyšší zájmy. Jediným problémem, který občas komplikuje práci na projektových aktivitách je vytíženost realizačního týmu. Zainteresovaní lidé jsou přeci jen ve většině případů pedagogičtí pracovníci, jejichž primární náplní práce je vzdělávání

⁵³ Kromě nákladů spojených s případnými mobilitními akcemi, ale i v takovémto případě musí být předpokládané náklady zahrnuty v rozpočtu koordinující organizace.

⁵⁴ Bereme-li v úvahu termín předkládání projektových žádostí 15. května 2009.

studentů. Zaměstnanci, kteří se tedy na takovéto spolupráci škol podílejí, by měli být naprosto ztotožnění s projektovou myšlenkou a samotná realizace by pro ně měla představovat něco, čemu jsou ochotni obětovat svůj volný čas.

V případě, že je realizovaný projekt úspěšný, konsorcium partnerů může požádat o jeho prodloužení. Prakticky se však spíše jedná o podání nového projektu, který navazuje na výsledky předchozí akce, čemuž nasvědčuje hned několik faktorů. Žádost o prodloužení se předkládá Národní agentuře pro evropské vzdělávací programy ve stejném formuláři projektové žádosti a v oficiálním termínu pro předkládání aplikačních forem. Projekt sice může navazovat na aktivity, které byly vytvořeny již v rámci předchozí spolupráce, ale zároveň musí být doloženo, že v průběhu jeho implementace bude dosaženo zcela nových produktů a výstupů.

2.2.6 Průběžná a závěrečná hodnotící zpráva

Projektové konsorcium má za povinnost v období realizace projektu předložit průběžnou a závěrečnou hodnotící zprávu. Oba dva reporty jsou si velmi podobné (vyplňují se do totožného formuláře), v podstatě se liší pouze svým rozsahem a datem předkládání administrativnímu orgánu ke kontrole. Průběžná zpráva se odevzdává po šesti měsících⁵⁵ realizace projektu. Závěrečný report musí být na adresu NAEP zaslán nejpozději do 30-ti dnů od oficiálního data konce projektu, které je uvedeno v grantové smlouvě. Z výše uvedených důvodů bude hodnotící zpráva posuzována spíše ze všeobecného hlediska a pouze u specifických oblastí budou blíže definovány případné nuance.

Hodnotící zprávy jsou tvořeny dvěma částmi. Prvních z nich se nazývá obsahová, nebo také věcná a druhá je poté věnována finančním otázkám spojeným s čerpáním a nakládáním s grantovými prostředky. Poměrně příjemným překvapením pro realizátory projektu bude určitě fakt, že se obě části reportu vyplňují do jednoho souboru, který je předpřipraven v textovém editoru MS Word. Pro některé zpracovatele finančních zpráv by sice mohlo být přívětivější prostředí MS Excel, ve kterém se dají za pomoci vzorců nastavit automatické výpočty, avšak nikdy nelze vyhovět všem. Nespornou výhodou

⁵⁵ Tato povinnost je stanovena u projektů, které trvají déle než 6 měsíců. Zdroj: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=134&, březen 2009.

u tohoto formuláře je fakt, že má koordinátor všechna data pohromadě a dokáže s nimi lépe pracovat.

V první části hodnotící zprávy má koordinátor za úkol uvést všeobecná a základní data týkající se jeho organizace a projektu jako takového. Jde spíše o formální identifikaci, aby nedošlo k případné záměně projektů a bylo opravdu prokázáno, že aktivity jsou vykonávány tím správným subjektem. V další fázi již následuje finanční analýza, pro kterou je určeno několik různorodých tabulek. Porovnává se zde zejména celkový schválený rozpočet s vynaloženými náklady a zdroji k datu předkládání zprávy. Jednotlivé výdaje musí být následně rozepsány také dle individuálních kategorií na základě rozdělení, v jakém byly schváleny v aplikační formě. V rámci Aktivita 3 – Rozvoj institucí musí být uvedeny vykázané personální náklady, u nichž musí být přesně stanovena činnost, ke které se vztahují. Mimo jiné má koordinující organizace povinnost zaznamenat a zdokumentovat výdaje spojené s případnými mobilními akcemi partnerů z Lichtenštejnska, Islandu a Norska.

K finanční části průběžné zprávy nemusí být doložena dokumentace spojená s projektovými výdaji. Tato se zasílá až společně s finálním reportem. Na jednu stranu to může být vnímáno jako výhoda, protože příprava průběžné zprávy takto zabere rozhodně méně času, navíc tento fakt potvrzuje stanovisko NAEP, že monitorování v této fázi projektu má výhradně informativní charakter a jeho úkolem je pouze odhalit případné závažné odchylky od stanoveného harmonogramu. Na stranu druhou může být takovýto přístup velmi zrádný. Může se stát, že příjemce grantu udělá v čerpání financí či jejich dokumentaci nějakou faktickou chybu. Typickým příkladem je zde uplatňování personálních nákladů a jejich vykazování. Vzhledem k tomu, že na nedostatek nebude při průběžné kontrole upozorněno, s největší pravděpodobností ve stejném duchu bude pokračovat také ve druhé polovině projektu. Celý problém je tedy většinou odhalen až po skončení projektu, kdy je poměrně pozdě na přijímání opravných opatření.

Dalším krokem při vyplňování hodnotících zpráv je uvedení informací týkajících se jednotlivých projektových výsledků a etap – „wokpackagů“. V první části je koordinátor vyzván k popisu dosažených výsledků, dopadu aktivit, přidané hodnoty projektu, kvality konsorcia, inovativnosti a udržitelnosti výsledků

po skončení projektu. Příjemce grantu je poté povinen podrobně charakterizovat a do detailu popsat veškeré aktivity, které byly doposud vykonány, délku jejich trvání a hlavně identifikovat veškeré možné odchylky, které v průběhu realizace projektu nastaly vzhledem k původnímu časovému harmonogramu a plánu aktivit. Tyto musí být samozřejmě dostatečně odůvodněny a mimo jiné musí být uvedena opatření, která v důsledku povedou k jejich eliminaci. Je poměrně zvláštní, že popis těchto „workpackagů“ v samotné aplikační formě je hodně stručný, zatímco reporty vyžadují takovouto analýzu. Vzhledem k omezenějším informacím v žádosti je poměrně dosti složité stanovit, kdy už se partnerství odchýlilo od plánovaných aktivit a kdy je ještě v souladu s harmonogramem. Závěrečná část hodnotících zpráv je poté věnována všeobecným informacím týkajícím se diseminace projektových výsledků a výstupů.

Samotná doba kontroly a evaluace, ať již průběžných či finálních hodnotících zpráv, je poměrně velmi krátká. Respektive, délka celého procesu u průběžných reportů není pro partnerství nijak klíčová, vzhledem k tomu, že po podpisu smlouvy je vyplaceno 80% celkové částky grantu. Tímto odpadá čekání na další platbu a také tlak na flexibilitu administrativního orgánu. Konsorcium v podstatě může pokračovat nerušeně v realizaci aktivit bez toho, aniž by se strchovalo, kdy bude připsána na bankovní účet další finanční záloha.

Jak již bylo zmíněno v předchozím textu, termín pro odevzdání závěrečné hodnotící zprávy je nejpozději do 30-ti dnů od oficiálního konce projektu, který je stanoven v grantové smlouvě. Společně se závěrečnou zprávou musí být Národní agentuře pro evropské vzdělávací programy dodány také kopie projektových výstupů a produktů, stejně jako veškeré podklady a dokumentace související s finančním čerpáním dotace. Administrativní orgán má poté lhůtu 30-ti dnů pro celkové zhodnocení veškerých dodaných informací. Finální výsledky jsou následně oznámeny příjemci finanční pomoci, přičemž při schválení reportu v plném rozsahu je koordinátorovi projektu vyplacena finální částka grantu (maximálně do výše zbývajících 20 % celkové dotace), a to do 14-ti dnů od oznámení výsledného stanoviska. Jde-li vše v pořádku, projekt může být finálně uzavřen nejpozději do tří měsíců od jeho ukončení. V případě, že NAEP objeví v některé z hodnotících částí případné nesrovnalosti, je

povinna vyzvat konsorcium k jejich nápravě a odstranění. Při takovémto průběhu se může celý proces protáhnout i o několik měsíců, což je však velmi individuální dle toho, jaké dodatečné informace musí být poskytnuty. Ze strany administrativního orgánu je však snaha celou záležitost uzavřít co nejdříve.

3 KOMPARACE FUNKČNOSTI A MOŽNOSTÍ ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z VYBRANÝCH PROGRAMŮ EU A EHP/NORSKO

3.1 Přístup členských států EU a EHP k finančním zdrojům z Programu celoživotního vzdělávání a Finančního mechanismu EHP/Norsko

Přístupnost finančních grantů pro plnohodnotné členy Evropské unie a zástupce Evropského hospodářského prostoru, ať již z prostředků Komunitárních programů, či Finančních mechanismů EHP/Norsko, je jedním z hlavních rozdílů v celé problematice dotačních titulů. Je poměrně logické, že struktura obou nástrojů je diferentní, když oba spadají do kompetence jiných rozhodovacích a výkonných orgánů. Mnohem zásadnějším faktem je však realita týkající se koncipování jednotlivých grantových možností.

Programu celoživotního vzdělávání se mohou účastnit všechny členské státy Evropské unie, členské státy EHP představované Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem, stejně jako Turecko a vybrané zámořské regiony. Dalo by se říci, že hlavní myšlenkou tohoto nástroje je rozvoj vzájemné spolupráce a posilování partnerství, které v důsledku povedou k přenosu zkušeností, rozvoji nových metodologií ve vzdělávacích přístupech a celkovému zlepšení situace nejen v oblast vzdělávání, ale i školení. Na základě těchto principů tedy jednotlivé subjekty mohou své nápady realizovat ve formě projektů, přičemž mohou žádat o finanční grant jakožto koordinátoři projektů. Za jiných okolností se mohou zapojit také jako partneři, avšak i v tomto případě mají nárok na vlastní rozpočet. Přitom partnerství v projektech jsou poměrně hodně vyhledávána různými subjekty. Počet zapojených organizací v konsorciu většinou kulminuje mezi pěti až osmi členy, ale mohou se vyskytovat také uskupení přesahující dvacítku kooperujících institucí. Je zjevné, že se tedy jedná zejména o spolupráci na multilaterální úrovni a hlavním cílem ze strany Evropské komise je zahrnout pokud možno co nejvyšší a nejdiversifikovanější počet subjektů

z různorodých členských států. Jako jediná překážka by teoreticky mohla být případnými zájemci o získání finanční dotace vnímána výše příspěvku ze strany Evropské komise, která je v rámci podprogramů LLP stanovena na 75%. Zbývajících čtvrtinu grantu musí koordinátor, popřípadě partner získat z vlastních zdrojů nebo zajistit z jiných veřejných rozpočtů. Na možnost příspěvku ze státního rozpočtu, či rozpočtu územněsprávní jednotky však nemohou organizace v žádném případě spoléhat, jelikož zajištění takovéto podpory je, alespoň v podmínkách České republiky, téměř nemožné.

Do Programu celoživotního vzdělávání se může zapojit celá řada různorodých institucí, organizací, či podniků. Díky tomu, že je program komplexně zaměřen na formální i neformální oblast vzdělávání a školení, lze z nabízených finančních prostředků pokrýt opravdu velký rozptyl různorodých projektů. Je sice pravdou, že odvětvové podprogramy jako je Comenius a Erasmus jsou primárně určeny pouze oficiálním vzdělávacím institucím jako jsou základní školy, střední školy, vyšší odborné školy a vysoké školy, ale vhodná alternativa pro ostatní zájemce je vždy zajištěna prostřednictvím ostatních sub-programů a jejich akcí. Tento fakt napomáhá rovnoměrnější redistribuci alokovaných peněz a hlavně opravdu podporuje myšlenku celoživotního vzdělávání tím, že danou oblast rozšiřuje i na cílové skupiny, které v aktuální situaci nemají kontakt s touto oblastí, i když by pro zlepšení svého postavení v rámci socio-ekonomických podmínek potřebovaly zlepšit a zvýšit své znalosti, dovednosti a klíčové kompetence.

Na druhé straně stojí Finanční mechanismus EHP/Norska, který je prioritně určen pro podporu rozvoje socio-ekonomického prostředí, odstraňování a eliminaci regionálních disparit, podporu spolupráce a flexibilnější integraci s jednotným vnitřním trhem EU. Dostupné finanční prostředky poté mohou být čerpány dvanáctkou nových členských států EU, které přistoupily v období od 1. května 2004, stejně jako Řeckem, Portugalskem a Španělskem. Je nutné zmínit, že z těchto peněz mohou být podpořeny pouze projektové záměry, jež nelze zahrnout do pomoci poskytované v rámci Strukturálních fondů. Tato podmínka činí z Finančního mechanismu EHP/Norsko hodně specifický nástroj, který předem vymezuje poměrně úzký okruh žadatelů. Celý dotační titul je postaven na příspěvcích poskytovaných z rozpočtů Islandu, Lichtenštejnska a

Norska. I tento program je založen na principu podpory spolupráce mezi státy, které jsou příjemci grantů a donorskými zeměmi. Zajímavostí je však to, že partnerské subjekty ze zemí EHP v tomto případě nemají nárok na obdržení dotace. Co se týče redistribuce grantů prostřednictvím individuálních projektů, tak ty jsou většinou alokovány pro účely investičních aktivit v daném státě spojených s některou z prioritních oblastí vymezenou Finančním mechanismem EHP/Norsko, takže zde vlastně neexistuje ani logický důvod, proč by měli mít partneři podíl na rozpočtu projektu. Zcela jiná situace je však v případě Fondu pro podporu spolupráce škol, jemuž byla věnována poměrně dostatečná pozornost v této diplomové práci. Aktivita 2 & 3 tohoto finančního nástroje jsou přímo zaměřeny na podporu kooperace mezi školami a přesně vymezují minimální počet zúčastněných subjektů, ať již ze státu, který je příjemcem podpory či Norska, Lichtenštejnska nebo Islandu. I přes to, že je povinností, aby se projektu účastnilo konsorcium vzdělávacích institucí, nárok na získání dotace a rozpočtu projektu má pouze předkladatel, respektive koordinátor projektu. Jestliže v rámci některých aktivit vznikne ostatním povinnost účastnit se mobilitní akce představované například výměnnou návštěvou v České republice, náklady spojené s touto musí být obsaženy v rozpočtu koordinující organizace. Členské země EHP tedy nemají nárok na čerpání dotací z Finančního mechanismu EHP/Norsko, což může být značně komplikujícím faktorem při jejich motivaci k samotné účasti v projektu. Navíc je celá myšlenka koncipována spíše bilaterálním způsobem, což znamená, že se do partnerství nemůže zapojit stát ze třetí země kromě České republiky, Lichtenštejnska, Norska a Islandu.

Finanční prostředky z Fondu pro podporu spolupráce škol mohou čerpat výhradně formální vzdělávací instituce představované středními školami, vyššími odbornými školami a institucemi vysokého školství. I přes to, že je v oficiální dokumentaci Finančního mechanismu EHP/Norsko uvedeno, že se projektů mohou účastnit a žádat o ně také neziskové organizace působící v oblasti formálního vzdělávání, Národní agentura pro evropské vzdělávací programy jasně doporučuje, aby takovéto NNO působily spíše jako partneři a hlavními koordinátory projektů byly školy. Tím nenápadnou cestou deklaruje, že

žádosti předložené neziskovými organizacemi budou předem spíše předurčeny k neschválení.

Jedním z hlavních cílů Fondu pro podporu spolupráce škol je rozvoj a posilování myšlenky celoživotního vzdělávání, stejně jako její další diseminace mezi zainteresované subjekty. Samozřejmě, instituce formálního vzdělávání jsou základními pilíři a propagátory této idey a je zapotřebí tento kladný vztah k učení vybudovat zejména u mladých lidí. Na druhé straně je tady však fakt celkového stárnutí populace, který stále více ukazuje potřebu zvyšování konkurenceschopnosti také u osob starších generací, v nichž princip celoživotního vzdělávání není příliš zakořeněn. Je tedy škoda, že působnost Fondu pro podporu spolupráce škol není rozšířena také na oblast neformálního učení. Jak již bylo zmíněno výše, jako další slabá stránka by mohla být vnímána úroveň spolupráce. Primárně se jedná o přenos dobrých zkušeností a ověřených metodologií ze vzdělávacích institucí sídlících v Lichtenštejnsku, Norsku a na Islandu do podmínek České republiky. Tento více méně jednostranný tok však může být vnímán jako omezení kreativity a zejména podpory rozvoje společných principů. V žádném případě není cílem této práce snižovat kvalitu a úroveň školství v donorských státech, ba naopak. Zůstává však otázkou, zda opravdu mohou být tyto systémy všeobecně vnímány jako určité „best practices“ a zda by nebylo v rámci sladování principu uznávání vzdělávání a kompetencí efektivnější pracovat na rozvoji „celounijního“ systému. Tato skutečnost je uváděna zejména ve spojitosti s oblastmi podpory LLP, který se snaží ve vysoké míře podporovat systémy uznávání kompetencí napříč členskými státy EU. A právě zde může být vnímán určitý rozpor a protichůdnost obou dotačních titulů.

Z uvedených informací tedy jasně vyplývá, že zatímco všech 27 členských států Evropské unie může čerpat finanční prostředky z Programu celoživotního vzdělávání a 15 z nich navíc může využívat výhod peněžních podpor z Finančního mechanismu EHP/Norsko, členské státy Evropského hospodářského prostoru představované Norskem, Lichtenštejnskem a Islandem mohou plně benefitovat pouze z prostředků přerozdělovaných v rámci Lifelong learning programu. Co se tedy týče možností získat podporu z nějakého programu, tak jsou na tom zdaleka nejlépe nové členské státy Evropské unie,

kteřé přistoupily v období od 1. května 2004, Portugalsko, Řecko a Španělsko, jež mají zároveň příležitost čerpat prostředky ze zdrojů přerozdělovaných v rámci Strukturálních fondů, Komunitárních programů i Finančního mechanismu EHP/Norsko.

Co se týče samotného čerpání finančních zdrojů v praxi, tak zde nelze poměrně jasně určit, zda je uživatelsky přívětivější Program celoživotního vzdělávání nebo Fond pro podporu spolupráce škol. Každý z nich má svá pro i proti. Zatímco LLP nepochybně nabízí poměrně široké spektrum sub-programů a aktivit, které v důsledku znamenají mnohonásobně větší pokrytí různých odvětvových i průřezových oblastí, Fond pro podporu spolupráce škol je typický poměrně úzkou profilací aktivit a dostupností pro velmi specifické spektrum subjektů. Na druhé straně je však praktické řízení, které se u Programu celoživotního vzdělávání vyznačuje komplikovaným systémem administrativních orgánů, velmi nízkou mírou flexibility v oblasti kontroly a schvalování jednotlivých fází projektů, nedostatečným vymezením právních vztahů na úrovni koordinátor versus partner a celkovým byrokratickým zázemím nepřispívajícím k efektivní aplikaci programu. U Fondu pro podporu spolupráce škol je jasně vymezen administrativní orgán a jeho kompetence, jsou pevně a časově stanoveny termíny týkající se kontrol a jejich schvalování a v neposlední řadě lze zaznamenat celkovou snahu o zpružnění procesu životního cyklu projektu jako takového. Samozřejmě, příspěvky z vybraného programu Finančního mechanismu EHP/Norsko představují nástroj pro implementaci převážně rozsahově menších projektů s dobou realizace maximálně 12 měsíců a několikanásobně nižšími rozpočty. Jestliže je však možné něco takového v praxi malých projektů, poté by rozšíření fungujícího systému také na rozsáhlejší akce mělo teoreticky znamenat pouze zajištění vyšší kapacity administrativních orgánů, zefektivnění jednotlivých fází, stanovení jasných časových termínů a v neposlední řadě také přesné stanovení kompetencí.

3.2 Soulad Programu celoživotního vzdělávání a Fondu pro podporu spolupráce škol

Jak již bylo naznačeno v předcházejícím textu, koheze a soulad mezi jednotlivými analyzovanými dotačními tituly místy pokulhává. To je poměrně kontroverzním faktem, jelikož oba programy deklarují zájem na rozvoji socio-

ekonomického prostředí a posilování celkového prostředí vedoucího k vyšší konkurenceschopnosti založené na vzdělanostní společnosti. Je těžko říci, kde se skrývá pravá příčina problému, avšak můžeme se pokusit o nastínění možných vysvětlení.

Programovací periody obou dotačních titulů se neshodují. Zatímco Program celoživotního vzdělávání svým životním cyklem přesně kopíruje sedmiletou etapu 2007 - 2013, na kterou je plánován Všeobecný rozpočet Evropské unie, Finanční mechanismus EHP/Norsko je koncipován na období pěti let 2004 – 2009. Pro „Norské fondy“ je to teprve první období, kdy byly prakticky implementovány, ale LLP už má za sebou poměrně bohatou a dlouhou historii. V době kdy byly plánovány priority pro Finanční mechanismus EHP/Norsko ještě stále běželo programovací období 2000 – 2006, které se vyznačovalo jinými prioritami a odlišnými oblastmi podpory. Změna priorit pro roky 2007 – 2013 ze strany EU mohla způsobit určitou kolizi ve stanovených cílech mezi oběma programy. Je zjevné, že členské země EHP představované Norskem, Lichtenštejnskem a Islandem by měly být z dlouhodobého hlediska dosahování cílů naladěny na podobnou vlnu jako plnohodnotní členové EU. Ano, z politického pohledu a otázky směřování mohou být tyto státy plně v souladu s přístupem Evropských společenství, ale jen těžko lze dosáhnout komplexní harmonizace až na úroveň individuálních akcí a jejich specifických cílů.

Finanční mechanismus EHP/Norsko jako celek by měl představovat pro 15 členských států doplňkovou možnost získávání dotací a grantů, které v důsledku povedou k odstraňování regionálních disparit a zvýšení schopnosti integrace k jednotnému vnitřnímu trhu. Jelikož tato „patnáctka“ má již tak poměrně široké možnosti získání peněz pro pokrytí různorodých oblastí, bylo zjevně velmi obtížné definovat rozsah, který by jasně a přesně vymezil, na co je možné finance z Finančního mechanismu EHP/Norsko obdržet.

Je tedy stanoveno všeobecné pravidlo, že grant z „Norských fondů“ lze v podstatě získat pouze na projektové nápady, na něž nelze žádat o finanční prostředky ze Strukturálních fondů. Definice je to sice „šalamounská“, avšak při jejím definování asi málokdo počítal s tím, že programovací období 2007 – 2013 ze strany Evropské unie bude nejštedřejším v alokaci finančních zdrojů

za celou historii. Z toho důvodu se natolik zúžil a vyspecifikoval ráz projektů, že dochází k podpoře akcí jako jsou „Záchrana neperiodických bohemikálních dokumentů 19. století ohrožených degradací papíru“. Takovýto typ projektů je samozřejmě plně v souladu s prioritními oblastmi podpory vyhlášenými řídicími orgány Finančních mechanismů EHP/Norsko. Na druhou stranu však můžeme pouze polemizovat, jakým způsobem naplňují globální cíle tohoto dotačního titulu.

Jako další drobný nesoulad v koncepci obou dotačních titulů by mohlo být vnímáno překrývání některých aktivit. Jedná se poté zejména o Aktivitu 1 v rámci Fondu pro podporu spolupráce škol, která je primárně zaměřena na pracovní a studijní stáže studentů, pedagogických a administrativních pracovníků v některé ze tří zemí donorských států. V podstatě úplně stejnou možnost nabízí Program celoživotního vzdělávání v rámci odvětvových podprogramů a jejich akcí. Mimo multilaterální projekty jsou zde totiž alokovány také prostředky na uskutečňování zahraničních pobytů a stáží nejen pro studenty, ale i pro jejich pedagogy. Primárně tyto granty spadají do kompetencí sub-programů Erasmus a Comenius. Navíc je možnost zúčastnit se nějakého zahraničního vzdělávacího pobytu rozšířena také na podprogram Grundtvig, v rámci něhož mohou vyjet na takovouto stáž také lektori a tutoři působící v oblasti neformálního vzdělávání dospělých, stejně jako lidé jež mají zájem o absolvování daného zahraničního kurzu nabízeného v některém z uznatelných států.

Jako nejslabší stránku, která se týká koheze ve spolupráci obou dotačních titulů, bychom však mohli označit velmi individuální přístup jak ze strany EU, tak Norska, Lichtenštejnska a Islandu. V oblasti vzdělávání a školení čelí Evropská unie poměrně velké výzvě, kterou pro ni představuje uznávání a přenos znalostí, dovedností a kompetencí, které její obyvatelé získali v průběhu procesu formálního vzdělávání, neformálního školení a pracovních zkušeností, napříč všemi členskými státy. Právě uznávání titulů a vzdělání je pro mnoho lidí důvodem, proč nejsou ochotni či nechtějí vycestovat za zaměstnáním do zahraničí. Tento fakt však značným způsobem snižuje mobilitu pracovníků a v důsledku narušuje samotný princip volného pohybu pracovních sil. Evropská unie se tedy v programovacím období 2007 - 2013 rozhodla věnovat dané

problematice velkou pozornost. Uznávání kompetencí a rozvoj jednotných hodnotících modelů, ať již v oblasti vzdělávání dospělých či odborném školení, je jednou z prioritních os v rámci podprogramů Leonardo da Vinci a Grundtvig. Mimo rozvoje nových hodnotících systémů hodlá EU podpořit také zvýšení povědomí o nástrojích spadajících do balíčku „Europass“, který obsahuje různorodé druhy dokumentů typu Europass Životopis a Evropský jazykový pas. Na druhé straně však stojí Finanční mechanismus EHP/Norsko zastoupený Fondem pro podporu spolupráce škol, který se primárně zaměřuje na kooperaci institucí ze zemí, které jsou příjemci finanční podpory a donorských států. Zde se snaží Lichtenštejnsko, Norsko a Island docílit zejména přenosu dobrých zkušeností z jejich systémů na úroveň států, kterým je určena finanční pomoc. Přitom právě systémy školního vzdělávání představují hlavní pilíř pro budování budoucího souladu v oblasti mezistátního uznávání znalostí, dovedností a kompetencí. Samozřejmě by se na to dalo dívat také z pohledu, že země EHP jakožto hlavní sponzoři si mohou sami určit, na co tyto peníze budou vynaloženy. Avšak fakt, že by mohlo být v této oblasti dosaženo vyšší míry spolupráce, a to jak ze strany Evropských společenství, tak směrem od Lichtenštejnska, Norska a Islandu je nepopiratelný. Přitom není nezbytně nutné, aby se oba dotační tituly ve svých cílech překrývaly a vynaložené částky byly dublovány.

3.3 Klíčové rozdíly v implementaci Programu celoživotního vzdělávání a Fondu pro podporu spolupráce škol

Stejně jak se oba dotační tituly liší ve své teoretické rovině, je také jejich praktická implementace značně diversifikovaná. Hlavní příčinou odchylek jsou samotné metodické pokyny a pravidla pro aplikaci projektových žádostí, jež jsou vydávány administrativními orgány a jejich následný přenos do praxe, který není vždy úplně ideální. Jak již bylo zmíněno na začátku této diplomové práce, tlak na přesné dodržování pravidel stanovených v metodických pokynech vydávaných administrativními orgány je obrovský a každé jednotlivé porušení či nedodržení může pro konsorcium partnerů představovat nemalý problém. Je tedy značně kontroverzní, že jsou to právě samy administrativní orgány, které se pravidly, jež samy stanovily, neřídí a subjekty realizující projekty nemají proti tomuto stavu téměř žádnou obranu.

Hlavním cílem následující tabulky 3.1: „Klíčové rozdíly v jednotlivých fázích mezi LLP a FPSS“ je stručná a zejména přehledná sumarizace hlavních disparit, které se vyskytují mezi Programem celoživotního vzdělávání a Fondem pro podporu spolupráce škol. Důležitou poznámkou je, že v této tabulce jsou uvedena pouze fakta týkající se projektů z pohledu žadatelské/koordinátorské organizace (LLP – multilaterální projekty, Fond pro podporu spolupráce škol – Aktivita 2 & 3). Dané informace nejsou relevantní pro případy, kdy by chtěla daná organizace či instituce participovat na projektu jakožto partner.

Tabulka 3.1: Klíčové rozdíly v jednotlivých fázích mezi LLP a FPSS

	Program celoživotního vzdělávání	Fond pro podporu spolupráce škol
Příprava projektu	<p>⇒ Na základě výzvy k předkládání projektů.</p> <p>⇒ Vyplňuje se do multifunkční šablony ve formátu PDF.</p> <p>⇒ Žádost se odevzdává ve 3 vyhotoveních – on-line registrace, e-mailem, poštou.</p> <p>⇒ Žádost musí obsahovat aplikační formu vyplněnou v některém z oficiálních jazyků, podrobný rozpočet, čestné prohlášení a potvrzení právního subjektu.</p> <p>⇒ Dodatečné dokumenty se zasílají pouze v případě schválení projektu.</p>	<p>⇒ Na základě výzvy k předkládání projektů.</p> <p>⇒ Vyplňuje se do připravené šablony v textovém editoru MS Word.</p> <p>⇒ Žádost se odevzdává ve 2 vyhotoveních – e-mailem, poštou.</p> <p>⇒ Žádost musí obsahovat aplikační formu vyplněnou v českém jazyce, závazné dopisy partnerů a v případě účasti NNO také kopii jejich stanov či jiného zakládacího dokumentu.</p> <p>⇒ V případě schválení projektu se nemusí zasílat žádné dodatečné dokumenty.</p>
Hodnocení žádostí	<p>⇒ Provádějí 2 nezávislí experti.</p> <p>⇒ Výsledky předpokládány v červnu/červenci 2009.</p> <p>⇒ Všichni účastníci musí být vyrozuměni o výsledcích a obdržet oficiální výsledky hodnocení.</p> <p>⇒ Nejsou pevně stanoveny časové lhůty.</p>	<p>⇒ Provádějí 2 nezávislí experti.</p> <p>⇒ Výběrové řízení musí být ukončeno do 30-ti od uzavření výzvy.</p> <p>⇒ Všichni účastníci musí být vyrozuměni o výsledcích a obdržet oficiální výsledky hodnocení.</p> <p>⇒ Účastníci musí být o výsledcích vyrozuměni do 30-ti dnů od ukončení procesu hodnocení.</p>
Kontraktualizace	<p>⇒ Standardizované smlouvy obsahující veškeré důležité náležitosti – rozvržení plateb, výše grantu, atd.</p> <p>⇒ První platba ve výši 40% celkového grantu je vyplacena do 45-ti dnů od podepsání smlouvy</p>	<p>⇒ Standardizované smlouvy obsahující veškeré důležité náležitosti – rozvržení plateb, výše grantu, atd.</p> <p>⇒ První platba ve výši 80% celkového grantu je vyplacena do 14-ti dnů od podepsání smlouvy</p>

	oběma stranami.	oběma stranami.
Implementace	<p>⇒V režii konsorcia, zodpovídá primárně příjemce grantu.</p> <p>⇒V případě zjištěných problémů může být nařízena kontrola na místě, či účast zástupců admin. orgánu na transnacionální akci</p>	<p>⇒V režii konsorcia, zodpovídá primárně příjemce grantu.</p> <p>⇒Může být učiněna náhodná kontrola v místě realizace.</p>
Průběžná zpráva	<p>⇒Předkládá se u projektů trvajících déle než 18 měsíců.</p> <p>⇒Na výsledku závisí vyplacení 2. platby ve výši 30% celkového grantu</p> <p>⇒Skládá se z technické a finanční části – 2 samostatné dokumenty (Word + Excel)</p> <p>⇒Podává se za celé partnerství.</p> <p>⇒Je potřeba doložit veškeré projektové výstupy.</p> <p>⇒Je potřeba doložit veškerou finanční dokumentaci.</p> <p>⇒Doba schvalování přibližně 3 až 11 měsíců.</p>	<p>⇒Předkládá se u projektů trvajících déle než 6 měsíců.</p> <p>⇒Na výsledku nezávisí vyplacení další platby.</p> <p>⇒Má informativní charakter, skládá se z finanční a technické zprávy (obě se vyplňují do jednoho dokumentu ve Wordu)</p> <p>⇒Podává se za celé partnerství.</p> <p>⇒V této fázi není potřeba dokládat výstupy ani finanční dokumentaci.</p> <p>⇒Doba schvalování je přibližně 30 dní.</p>
Závěrečná zpráva	<p>⇒Předkládá se u všech projektů.</p> <p>⇒Na výsledku závisí vyplacení 3. platby maximálně do výše 30% celkového grantu.</p> <p>⇒Skládá se z technické a finanční části – 2 samostatné dokumenty (Word + Excel)</p> <p>⇒Podává se za celé partnerství.</p> <p>⇒Je potřeba doložit veškeré projektové výstupy.</p> <p>⇒Je potřeba doložit veškerou finanční dokumentaci.</p> <p>⇒Doba schvalování přibližně 14 až 18 měsíců.</p>	<p>⇒Předkládá se u všech projektů.</p> <p>⇒Na výsledku vyplacení 2. platby maximálně do výše 20% celkového grantu.</p> <p>⇒Skládá se z technické a finanční části – 1 dokument (Word)</p> <p>⇒Podává se za celé partnerství.</p> <p>⇒Je potřeba doložit veškeré projektové výstupy.</p> <p>⇒Je potřeba doložit veškerou finanční dokumentaci.</p> <p>⇒Doba kontroly je 30 dní, buďto je schválena v plném rozsahu, nebo je koordinátor vyzván k doplnění.</p>

Zdroj: Vlastní koncepce i úprava.

Ze závěrečné přehledové tabulky je patrné, že oba dotační tituly mají hodně společného, stejně jako se vyznačují různorodými odlišnostmi. Záleží tedy pouze na případných zájemcích o dotaci, která z grantových možností je pro ně zajímavější a nabízí jim typ podpory, jež by nejlépe naplňoval jejich potřeby a umožňoval jim umístit jejich projektový návrh. Jinými slovy, příležitostí je mnoho, ale je nutné vybrat tu nejvhodnější.

ZÁVĚR

Možnosti čerpání finančních prostředků z různorodých dotačních titulů v současné době představují hodně komplexní a zejména lukrativní oblast. Mnoho občanů členských států Evropské unie, České republiky nevyjímaje, má za to, že jedinou příležitost pro získání podpůrných grantů představují Strukturální fondy. Další mírně zkreslenou a mediálně upravenou informací je poté prezentace samotné implementace a procesu čerpání peněžních zdrojů v praxi.

Hlavním cílem této diplomové práce bylo představit a porovnat alternativní možnosti získávání finančních grantů, a to z vybraných programů EU a EHP/Norsko. V další části poté byla podrobně analyzována vlastní aplikace a řízení Programu celoživotního vzdělávání a Fondu pro podporu spolupráce škol v praxi.

Současná ekonomická recese způsobila v Evropské unii poměrně velké množství nepříjemností. Dosti tvrdý zásah dostala ve své poslední fázi Lisabonská strategie, jejichž cílů mělo být dosaženo již příští rok. Místo růstu a zaměstnanosti jsme však mohli v posledních měsících zaznamenat spíše rapidní pokles hrubého domácího produktu napříč všemi členskými státy a rekordní nárůst propuštěných osob.

Dle názorů odborníků se v současné době vyplatí investovat zejména do oblastí, které mají potenciál do budoucna a mohou po pominutí tohoto hospodářského útlumu představovat výhodu oproti ostatním globálním „hráčům“. Těmito oblastmi mají na mysli zejména sektor výzkumu a vývoje, stejně jako vzdělávání.

Právě programům zaměřeným na podporu vzdělávání a školení, které jsou financovány z Komunitárních programů a Finančního mechanismu EHP/Norsko, byla věnována majoritní část této diplomové práce. Teoretické zázemí jak Programu celoživotního vzdělávání, tak i Fondu pro podporu spolupráce škol je poměrně dobře zvládnuté a v dané podobě by oba dva nástroje mohly velmi pozitivním způsobem podpořit ostatní přijatá protikrizová opatření, a to zejména prostřednictvím zvýšení znalostí, dovedností a klíčových kompetencí nejen u osob dospělých, ale také u studentů.

Na druhé straně tento relativně velmi dobrý dojem z teoretické strukturalizace a koncepce obou dotačních titulů narušuje jeho praktická implementace. Nízká míra flexibility rozhodování a kontroly, zdoluhavé procesy, ne úplně jasně definovaná a vykládaná pravidla čerpání finančních prostředků, byrokratické řízení a v neposlední řadě také časté spory v rámci jednotlivých partnerských konsorcií. To vše vrhá ne příliš dobré světlo na přenos jednotlivých metodických pokynů do praxe.

Samozřejmě, ne vše může být excelentní a ne vždy platí známé rčení, že „co je psáno, to je dáno“. Jestliže se však chce Evropská unie, stejně jako členské státy EHP reprezentované Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem dostat ze současné spíše tmavě šedě vypadající situace, je potřeba, aby administrativní a řídicí orgány přestaly měřit dvojím metrem a přistupovaly také ke svým oblastem zodpovědnosti minimálně stejně přísně jako k povinnostem, které kladou na koordinátory a realizátory projektů. Toto by však nemělo být aplikováno jen v době hospodářského útlumu, ale mělo by to být automatickým, všeobecně uznávaným a bez rozdílu aplikovaným standardem.

Oblast dotačních titulů je rozhodně velmi přínosnou a snahy, které jsou vyvíjeny v rámci Programu celoživotního vzdělávání a Fondu pro podporu spolupráce škol mohou značným způsobem napomoci ke zlepšení spolupráce a současného stavu napříč spektrem v oblasti vzdělávání a školení. LLP čekají do konce programovacího období 2007 – 2013 ještě čtyři všeobecné výzvy k předkládání projektů. U Fondu pro podporu spolupráce škol je budoucnost velkou neznámou, jelikož Finanční mechanismus EHP/Norsko letos končí své rozpočtové období. I přes to, že velká většina zainteresovaných subjektů doufá, že praktické přerozdělování a řízení jednotlivých grantů nabere ten správný směr a dojde k rapidnímu zlepšení, bude záležet jen na samotných administrativních orgánech, jaký postoj k celé záležitosti do budoucna zaujmou.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knihy, příspěvky ve sborníku

- [1] CHVOJKOVÁ, Anna; KVĚTOŇ, Viktor. Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007 – 2013. 1. vydání. Praha: IREAS, 2007. 181 s. ISBN 978-80-86684-43-7.
- [2] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY, ODBOR EVROPSKÝCH FONDŮ. Abeceda fondů Evropské unie 2007 – 2013. 1. vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2007. 28 s. Číslo publikace 2640157401.

Tištěná periodika

- [3] Týdeník Euro. Kreativita a inovace vítězí. EURO ve spolupráci s časopisem BusinessWeek, 2009, roč. 12, č. 9, s. 70. ISSN 1212-3129.

Elektronické publikace

- [4] Education and Culture DG. LLP Guide 2009, Part I: General provisions. European Commission Education & Training [online]. 2009 [cit. 2009-02-12]. Dostupný z WWW:<http://ec.europa.eu/education/llp/doc848_en.htm>.
- [5] Education and Culture DG. LLP Guide 2009, Part II: Sub-programmes and Actions. European Commission Education & Training [online]. 2009 [cit. 2009-03-06]. Dostupný z WWW:<http://ec.europa.eu/education/llp/doc848_en.htm>.
- [6] Education and Culture DG. LLP Guide 2009, Part III: Explanations by Action. European Commission Education & Training [online]. 2009 [cit. 2009-02-28]. Dostupný z WWW:<http://ec.europa.eu/education/llp/doc848_en.htm>.
- [7] Education and Culture DG. LLP, Strategic Priorities. European Commission Education & Training [online]. 2009 [2009-03-20]. Dostupný z WWW:<http://ec.europa.eu/education/llp/doc848_en.htm>.
- [8] Finanční mechanismus EHP/Norsko, Fond pro podporu spolupráce škol. Příručka pro žadatele 2009. Národní agentura pro evropské vzdělávací

programy [online]. 2009 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW:<http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=103&view_type_code=document&general_file_id=3951>.

- [9] TANRITANIR, Nuray. European Community Programmes and Agencies [online]. 2002, January [cit. 2009-02-11]. Dostupný z WWW:<<http://ekutup.dpt.gov.tr/ab/program.pdf>>.

WWW stránky

- [10] 2007-2013.eu [online]. [cit. 2009-03-21]. Dostupné z WWW:<<http://www.2007-2013.eu>>.
- [11] Education, Audiovisual & Culture Executive Agency [online]. [cit. 2009-03-16]. Dostupné z WWW:<http://eacea.ec.europa.eu/llp/funding/2009/call_lifelong_learning_2009.htm>.
- [12] EEA grants, Norway grants [online]. [cit. 2009-03-02]. Dostupné z WWW:<<http://www.eeagrants.org>>.
- [13] Fond pro podporu výzkumu [online]. 6. března 2009 [cit. 2009-04-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.eea-researchfund.cz/Novinky/Financi-mechanismy-EHP-Norsko-2004-2009-a-2009-2013.html>>.
- [14] Ministerstvo financí České republiky [online]. [cit. 2009-03-27]. Dostupné z WWW:<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/fm_norska.html>.
- [15] Národní agentura pro evropské vzdělávací programy [online]. c2007-2009 [cit. 2009-02-21]. Dostupné z WWW:<<http://www.naep.cz>>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

DG	Directorate General
EACEA	Education, Audiovisual & Culture Executive Agency
EFTA	European Free Trade Area
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská unie
FPSS	Fond pro podporu spolupráce škol
LLP	Lifelong Learning Programme
NAEP	Národní agentura pro evropské vzdělávací programy
NNO	Nestátní nezisková organizace
R&D	Research & Development (Vývoj a výzkum)
SOŠ	Střední odborná škola
SŠ	Střední škola
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Dlouhá 44, 741 01 Nový Jičín